

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Espoon Kannusalin uusi konsepti

Alueellisia kulttuuripalveluja kehittämässä

Päivi Veronica Peltomaa

Kulttuurituotannon koulutusohjelma (60 op)

Arvioitavaksi jättämisaika 11 / 2014

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituotannon koulutusohjelma, kulttuurituottaja (ylempi AMK)

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Päivi Veronica Peltomaa	Sivumäärä 63 ja 7 liitesivua
Työn nimi Kannusalin uusi konsepti. Alueellisia kulttuuripalveluja kehittämässä.	
Ohjaava(t) opettaja(t) Arto Lindholm	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Espoon kulttuuripalvelut, alueelliset kulttuuripalvelut	
Tiivistelmä <p>Tämän kehittämistyön tavoitteena on suunnitella uusi toimintakonsepti Espoon keskuksessa sijaitsevaan Kannusaliin sekä aloittaa toiminta syksyllä 2014. Kannusalia hallinnoi Espoon kulttuuripalvelut, joka on myös tämän työn tilaaja. Viime vuodet Kannusali on toiminut lähinnä taiteen harrastajien harjoittelupaikkana sekä päiväkotij- ja koulukinoesitysten esittämispaikkana. Avoin ja säännöllinen kulttuuri-toiminta alueen asukkaille on puuttunut. Tutkimusten mukaan alueelle kaivataan lisää matalankynnyksen kulttuuri-toimintaa. Tätä työtä tehdessä Kannusali on sähköremontissa yhdessä muiden samaan väestösuojaan liittyvien tilojen kanssa. Konsepti uudistetaan remontin aikana. Kehittämistyön tuloksena alueen kulttuuripalvelut paranevat ja Kannusalista tulee asukkaiden tuntema vapaa-ajanviettopaikka.</p> <p>Kehittämistyö pohjaa vahvasti Espoon keskuksen aluetuntemukseen sekä alueen kehittämistarpeisiin. Viitekehyksenä toimivat kaupunginhallituksen suunnitelmat Keski-Espoon suuralueen parantamiseksi niin rakentamista kuin palvelujakin koskien. Espoon kulttuuripalvelujen yhtenä tehtävänä on palvelujen parantaminen kaikilla Espoon suuralueilla.</p> <p>Menetelminä kehittämistyössä on käytetty aivoriihettä, keskusteluja, asiantuntijoiden teemahaastatteluita, SWOT-analyysiä, vertaisarviointia, trendityöpajaa sekä tulosten analysoinnissa osallistavaa havainnointia. Kehittämistyössä selvitetään erityisesti mahdollisuutta perustaa kaupallista elokuvatoimintaa Kannusaliin. Sen lisäksi selvitetään muita konseptivaihtoehtoja ja pohditaan tilojen yhteiskäyttöön liittyviä haasteita.</p> <p>Konseptin suunnittelu saatiin päätökseen yhtä aikaa remontin päättymisen kanssa. Konseptin kärkenä toimii KannuKino, kunnallinen elokuvatoiminta. Se sisältää niin uutuuselokuvia, elokuvasarjoja, elokuvaan liittyviä tapahtumia kuin päiväkotien ja koululaisten ilmaisesityksiäkin. Ohjelmistovalinnassa on huomioitu Espoon strategian mukainen kohderyhmäajattelu ja lipunhinnat ovat edullisia. Myös yhteistyö kahden elokuvafestivaalin kanssa alkaa. Muun Kannusalin toiminnan tuottavat kolmannen sektorin yhteistyökumppanit, kuten nykyserkkujen ammattilaisryhmä. Käyttövuo-roja jaetaan edelleen myös espoolaisille taidekouluille ja harrastajaryhmille.</p> <p>KannuKinson elokuvatoiminnan avajaiset pidettiin aikataulun mukaisesti elokuussa 2014. Syyskauden perusteella tavoitteet ovat täyttyneet melko hyvin. Tavoitteen mukaisesti yleisö on löytänyt KannuKinson elokuvaan kiitettävästi. Kaikkia kohderyhmiä ei ole vielä saavutettu, mutta kulttuuripalvelut lisää alueellista tiedotusta. Kulttuuripalvelut myös koordinoi tilojen yhteiskäyttöä vahvemmin tästä eteenpäin. Kulttuuripalvelut myös teettää talojaan koskevan tunnettuus- ja imago tutkimuksen lähiaikoina.</p> <p>Kulttuurituottajan työnkuvaan kuuluu tulevaisuudessa suunnittelu ja konseptointi. Tuottajaa ei välttämättä palkata pyörittämään käytännön toimintaa, vaan suunnittelemaan ja paketoimaan se niin, että yhteiskäytön haasteet on valmiiksi minimoitu. Tilojen yhteiskäytön hallinta liittyy etenkin kuntien julkisiin rakennuksiin ja kuntalaisten osallistamiseen yhä vahvemmin. Case Kannusali on yksi esimerkki onnistuneesta konseptisuunnittelusta, johon liittyy julkisten tilojen yhteiskäyttöä ja asukkaiden toiveiden toteuttamista.</p>	
Asiasanat: elokuvakulttuuri, elokuvateatteri, konseptisuunnittelu, kulttuuripalvelut, Kannusali, digitalisoituminen	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Cultural Management, Master of Culture and Art

ABSTRACT

Author Päivi Veronica Peltomaa	Number of Pages 63 + 7
Title The New Concept for Kannusali. Developing regional cultural services.	
Supervisor(s) Arto Lindholm	
Subscriber and/or Mentor Espoo City Cultural Services	
Abstract <p>The aim of this development project is to design a new concept for Kannusali. Kannusali is located in Espoon keskus and it will start operating in Autumn 2014. Kannusali is administrated by Espoo City Cultural Services who also ordered this project. During the past years Kannusali has been a place where art education students have practiced in the evening and Cultural Services have shown films for school children and kindergartens in the daytime. There have been very little open and regular cultural activities for the residents of the area. According to research more cultural activities are desired in the area. While this work has been conducted, Kannusali's electricity system has been renovated together with other spaces located in the same air-raid shelter. As a result of this development project the cultural services of the area will become better and Kannusali will become a popular place to spend free time.</p> <p>This work is based on research of the Espoon keskus area, its habitants and their needs. The framework for the study is based on the city government's plans for improving the mid-Espoo area's construction and services. One task of Espoo City Cultural Services is to enrich cultural services in all of Espoo's areas.</p> <p>The methods used for this development project are brainstorming, discussions, theme interviews with specialists, SWOT-analysis, benchmarking, trend workshop and participatory observation in the analysis of the findings. The possibility of starting a commercial film activity in Kannusali was investigated as a part of this development project. In addition, options for various other concepts were investigated and challenges related to the common use of the space pondered.</p> <p>The concept design was finished at the same time when the renovation project ended. The spearhead of the concept is KannuKino, a communal film activity. It includes screenings of new films, film series, other film related happenings, and free films for kindergartens and schools. In the selection of films the Cultural Service unit will take different target groups into consideration. Also two film festivals will take place in Kannusali later on. The third sector cooperation partners will produce other activities in Kannusali, such as professional contemporary circus productions. Art schools will still get some time for their rehearsals.</p> <p>The opening of KannuKino's film activities took place in August 2014. It was opened according to the original schedule. The first few months show that the main aim has been achieved. The aim was that the audience finds their way to KannuKino's film screenings. All the desired target groups have not yet been gained, but the Cultural Service unit will put more effort into marketing. The Cultural Services will also coordinate the common use of spaces even stronger from now on. It will also order an image research of the cultural houses in Espoo.</p> <p>A producer's work will include project planning and concept design in the near future. The joint use of common spaces is a rising trend especially in municipal buildings. A producer is a professional who can plan how the actors and habitants of the area can use the space in the best way and minimize the challenges that the joint use might create. Case Kannusali is a good example of a successful concept design.</p>	
Keywords Film culture, Cinema, Concept designing, Cultural services, Kannusali, Digitalization	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS	8
2.1 Kannusalin nykytila	8
2.2 Espoon keskuksen alue	12
2.3 Espoon keskuksen kehittämisprojekti	15
3 KONSEPTIN SUUNNITTELU JA MENETELMÄT	17
3.1 Teemahaastattelut: Kannusali kaupallisena elokuvateatterina?	18
3.2 Benchmarking Malmitalo ja kunnallinen elokuvatoiminta	22
3.3 Trendien ennakointi: onko elokuvateattereille vielä kysyntää?	27
3.4 Nykysirkus mukaan konseptiin	35
3.5. Benchmarking Vaasa: tilojen yhteiskäytön haasteet	36
3.6. Kannusalin lopullinen konsepti muotoutuu	41
4 TOIMINNAN LANSEERAUS	42
4.1 Tiedotus ja markkinointi	43
4.2 Aulapalvelut	45
4.3 Avajaiset ja Espoo-päivä	46
5 TAVOITTEIDEN TÄYTTYMISEN ARVIOINTI	48
5.1 Tavoite 1: Kannusali alueellisena vapaa-ajanviettopaikkana	49
5.2 Tavoite 2: Uusien kohderyhmien saavuttaminen	51
5.3 Tavoite 3: Mitä tilojen yhteiskäyttö vaatii onnistuakseen?	56
5.4 Tavoite 4: Paremmat tulokset kuntatutkimuksissa	58
6 YHTEENVETO JA POHDINTA	59
LÄHTEET	61
LIITTEET	6

1 JOHDANTO

Mistä lähti tarve lähteä kehittämään Kannusalin kulttuuritoimintaa? Miksi aloimme miettiä kokonaan uudentyyppistä konseptia? Miksi nykyinen tarjonta ei riitä?

Alkusysäykset ja niiden jälkeen syntyvät päätökset ovat yleensä monien asioiden summa. Yksi tarve ei vielä sysää lumipalloa liikkeelle, mutta kun tarpeita tai mahdollisuuksia esiintyy monta, jotain alkaa syntyä. Niin tässäkin tapauksessa. Espoon johdossa on alettu uuden kaupunginjohtajan myötä kiinnittämään huomiota yhä vahvemmin viiteen kaupunkikeskukseen. Näitä ovat Tapiola, Matinkylä-Olari, Espoonlahti, Leppävaara ja Espoon keskus. Kukin alue on väkimäärältään keskikokoisen suomalaisen kaupungin kokoinen. Espoo on tunnetusti kaupunki ilman keskustaa, pikemminkin ryhmittymä suuria lähiöitä, joita halkovat moottoritiet. Espoo on – näyttelmäkirjailija Juha Jokelaa lainatakseni – läpikulkukaupunki. Mutta se on myös sen vahvuus. Espooseen voi asettua ja tehdä siitä omansa. Valmista identiteettiä ei tarvitse omaksua, vaan uusi asukas voi rakentaa oman espoolaisuutensa.

Strategisen aluepainotuksen myötä kunnan kulttuuripalveluilla on paine tarjota enemmän kulttuuritoimintaa Espoon sellaisilla alueilla, joissa se on ollut vähäistä. Toimintaa näillä alueilla on järjestänyt pääsääntöisesti kolmas sektori tai tarjonta on nojannut kirjaston varaan. Tällaisia alueita ovat olleet etenkin Espoonlahti ja Espoon keskus. Espoonlahti odottaa kymmenettä vuotta uusia kauppakeskuksen yhteyteen rakennettavia kulttuuritilojaan. Ne tulevat metron myötä ennemmin tai myöhemmin. Espoon keskus taas on ollut kaupunginhallituksen erityiskohteena jo vuodesta 2003, jolloin perustettiin kokonaisvaltainen kehittämisprojekti alueelle. Kehittämisprojekti liittyy niin kaavoitukseen, liikennesuunnitteluun kuin palvelujen parantamiseenkin, ja oma työni projektituottajana ja Kannusalin uudistajana liittyy tähän palvelukokonaisuuteen.

Espoolaisella kulttuurin kentällä on tarvetta muutoksille, sillä eriarvoisuus viiden aluekeskuksen välillä on lisääntynyt. Samantyyppistä keskustelua käydään ympäri Suomen, kun mietitään, kannattaako palveluita keskittää ja heikentävätkö esimerkiksi kuntaliitokset palveluja vai parantavatko ne niiden saatavuutta. Espoossa kaupunginteatteri ja muut suuret instituutiot, kuten näyttelykeskus WeeGee, Kulttuurikeskus,

Sellosali ja Työväenopiston suurimmat tilat, ovat keskittyneet Tapiolaan ja Leppävaaraan. Palvelut eivät ole kuntalaisille tasapuolisesti saatavilla. On kuitenkin selvää, että esimerkiksi kaupunginteatteria ei tulla siirtämään pois Tapiolasta vain siksi, että se olisi näennäisesti demokraattisempaa. Instituutiot hyötyvät toistensa läheisyydestä ja vuosien saatossa asiakaskuntakin on muotoutunut niin, että tapiolalaiset ovat kulttuurin suurkuluttajia ja tukevat näin taidelaitosten toimintaa kukkarollaan. Sen sijaan muilla alueilla voidaan tehdä muuta, kenties luoda jotain ihan uutta?

Oma kehittämistyön kohteeni on kulttuuripalvelujen hallinnoima Kannusali Espoon keskuksessa. Salin elokuvatekniikka on juuri digitalisoitu Suomen elokuvasäätiön (SES) tuella. Tämä elokuvasäätiön tarjoaman tuen vastaanottaminen on samalla myös lupaus siitä, että Kannusalissa esitetään jatkossakin elokuvaa. Mutta millä volyymillä näytöksiä tarjotaan, miten toiminta organisoidaan, kuka käytännön toiminnan pyörittää, miten ohjelmisto valitaan, ketkä ovat kohderyhmää, ja miten tämä koko palletti hoidetaan – se on täysin sopimatta. Miten suuren osan ajasta elokuva haukkaa Kannusalin tulevassa ohjelmistossa? Mitä muuta tilassa tapahtuu elokuvan lisäksi? Ketkä muut tahot käyttävät tilaa jatkossa ja millä perusteella? Tämän konseptin suunnittelu ja selvitystyö sekä ohjelmiston valinta ja käynnistäminen on minun ja Kannusalin tiimin työtä. Oma työpanokseni liittyy ennen kaikkea erilaisten selvitysten tekemiseen, tiedonkeruuseen, projektin eteenpäin puskemiseen ja siitä tiedottamiseen.

Yksi tärkeimmistä työtä rajaavista ja toisaalta hidastavista tekijöistä oli kulttuuripalvelujen meneillään oleva organisaatiomuutos. Kulttuuripalvelut ja kaupunkikulttuurin tulosyksikkö yhdistetään vuoden 2014 alusta yhdeksi kulttuuripalvelun yksiköksi. Sen alaosastona toimivat alueelliset kulttuuripalvelut, johon viiden aluekeskuksen paikalliset tapahtumat sekä alueelliset kulttuuritilat kuten Kannusali kuuluvat. Nyt kehittämistyötä ja alueellisia kulttuuripalveluja johtaa Karatalon intendentti, mikä onkin loogista, sillä Karatalon ja Kannusalin henkilökunta muodostuu pitkälti samoista ihmisistä.

Kolmihenkisen Kannusali-tiimimme työtä auttaa se, että koko Kannusillanmäen väestösuoja on syksyn 2013 ja kevään 2014 sähkö- ja ilmastointiremontissa. Ajankohta on otollinen kehittämistyölle, koska käytännön toimintaa ei tarvitse tänä aikana talossa pyörittää ja käyttäjryhmät ovat jo etsineet korvaavat tilat muualta. Aloitettuani

ylemmän ammattikorkeakoulun opinnot tammikuussa 2014 siirryin projektituottajaksi Espoon tekniseen- ja ympäristötoimeen, osaksi Espoon keskuksen kehittämisprojektiä. Näkökulmakseni vahvistui konseptia luodessa *alueellinen kehittäminen*. Sen lisäksi että alueellisia kulttuuripalveluja täytyy järjestää paremmin, etenkin Espoon keskuksen asukkailla on tarpeita, jotka eivät täyty.

Kannusalilla on kaikki mahdollisuudet lunastaa paikkansa houkuttelevana vapaa-ajanviettopaikkana Espoon keskuksen suuralueella. Kulttuuritarjonnan lisäämiselle on suuri kysyntä. Elokuvan digitalisoinnin ansiosta myös uutta rahoitusta on jatkossa mahdollista hakea Suomen elokuvasäätiöltä. Tämä on tärkeä elementti, sillä samaan aikaan Espoon tuottavuusohjelman mukaan kaupungin tulee säästää tänä vuonna 25 miljoonaa. Kulttuuripalveluissa säästö näkyy ainakin sillä tavalla, että uusia työntekijöitä on vaikea saada ja suuria investointeja ei voida tehdä. Kannusalissa ei ole omaa tuottajaa nyt eikä lähitulevaisuudessa. Salin tapahtumia hoidetaan oman työn ohella. Tuottajan fyysinen puuttuminen on yksi tärkeä kriteeri konseptivaihtoehtoja suunniteltaessa.

Kannusalin kehittämisen tärkein tavoite on tehdä salista alueen asukkaiden tuntema vapaa-ajanviettopaikka. Toimenpiteenä on lisätä säännöllistä kulttuuritarjontaa. Se, järjestääkö kulttuuripalvelut ohjelman itse vai jokin muu taho, on tämän kehittämistehtävän selvitystyötä. Myös markkinoinnin ja tiedotuksen suunnittelu on osa konseptin luomista. Miten ja mistä ihmiset saavat tiedon kulttuuritarjonnasta? Mikä on sopiva hinta, jolla palvelua myydään? Voidaanko toiminnalle saada ulkopuolista rahoitusta? Selvitettävä on, millaista väestöä alueella asuu ja miten se vaikuttaa konseptin suunnitteluun.

Toisena tavoitteena on, että Kannusalin tapahtumat tavoittaisivat kulttuuripalvelujen määrittämiä uusia kohderyhmiä. Jo nyt Kannusalissa esitetään paljon kouluille ja päiväkodeille järjestettyjä esityksiä, mutta ne eivät ole osa ihmisten vapaa-aikaa. Espoon strategiasta johdettuja tärkeitä kohderyhmiä ovat lapsiperheet, seniorit, vieraskieliset ja nuoret, joille tarjonta on ollut vähäistä (Espoo-tarina 2013). Uusia kohderyhmiä varten on syytä perustaa jonkinlainen mittaristo, jolla tavoitteen saavuttamista voidaan mitata. Tämä mittari voidaan lisätä kulttuuripalvelujen tuloskorttiin. Tässä

työssä en kuitenkaan luo virallista mittaria vaan tarkastelen tavoitteen saavuttamista osallistavan havainnoinnin kautta.

Kolmantena tavoitteena on tarkastella, mitä yhteiskäyttöön suunnitelluissa tiloissa tulee huomioida toiminnan organisoimiseksi. Onko suunnittelijan työnkuva yksi kulttuurituottajan tulevaisuuden suunnista? Selkeä trendi on, että julkiset rakennukset, kuten koulut ja kirjastot, ovat avoimessa kuntalaiskäytössä iltaisin. Asukkailta ja paikallisyhdistyksiltä odotetaan yhä enemmän omatoimista tapahtumatuotantoa, niin että kuntalaiset joko osallistuvat tapahtuman osa-alueiden tekemiseen tai tekevät sen kokonaan itse. Kaupunki vain tarjoaa tilan käyttöön. Tilojen yhteiskäyttö ei ole ongelmattonta ja jonkinlaista koordinoitua tarvitaan. Tässä voi olla tuottajalle erittäin otollinen työnkuva lähitulevaisuudessa. Kulttuurituottajan ammattiosaaminen soveltuu hyvin prosessien suunnitteluun. Kannusalin kohdalla olen itse toiminut tällaisena määräaikaisena, konseptia suunnittelevana projektituottajana.

Neljäs pitkän linjan tavoite on, että Espoon keskus saa kuntatutkimuksissa parempia tuloksia, kun aluetta on kehitetty myös kulttuuripalveluja lisäämällä. Nämä tutkimustulokset eivät ehdi mukaan tähän kehittämistyöhön, mutta osoitan edellisvuosien kehittämiskohteet, joihin tämä työ osaltaan voi tuoda parannusta.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS

Tässä luvussa kuvaan sekä Kannusalin ominaispiirteitä että tilaan liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia. Sen lisäksi syvennyn Espoon keskusta koskeviin tutkimuksiin ja tilastotietoihin, joiden pohjalta konseptia suunnitellaan. Suunnitellaan uutta palvelua tulevat käyttäjät huomioonottaen.

2.1 Kannusalin nykytila

Kuva 1. Pääsisäänkäynti keväällä 2014. Oma kuva-arkisto.

Kannusali sijaitsee Kannusillanmäen väestösuojassa noin 150 metriä Espoon keskuksen juna-asemalta, rauhallisella sivukadulla. Väestösuoja on rakennettu vuonna 1984 ja sen rauhanaikaisena käyttönä toimii vapaa-ajankeskus. Väestösuoja on kokonaisuudessaan louhittu Kannusillanmäen kallioon. Väestösuojan kokonaispinta-ala on 8000 m² ja tästä kulttuuripalveluiden käytössä on noin 1/3. Muita käyttäjiä ovat kaupungin liikuntapalvelut, jolla on väestösuojassa useita liikuntasaleja, sekä Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos, jolla on tilassa kriisikeskus ja koulutustiloja. Tilan omistaa Espoon tilakeskus -liikelaitos, jolle yllämainitut maksavat tilavuokraa. Kukin toimija hallinnoi omaa osuuttaan tiloista ja voi jakaa käyttövuoroja eteenpäin ja pyytää niistä korvausta.

Kannu, joka on paikallisten lyhennös nimestä Kannusillanmäen vapaa-ajankeskus, on varsin erityislaatuinen paikka. Toimintatilat ovat kokonaan maan alla. Seinät ovat harmaat ja joiltain osin ne muistuttavat tippukiviluolaa. Tiloihin saavutaan katutason pääsisäänkäynnistä, jonka jälkeen kuljetaan alaspäin viettävää käytävää. Yhteisen aulatilan jälkeen tilat haarautuvat. Aulassa päivystää liikuntapalveluiden vahtimestari, ja muu henkilökunta on vain hetkittäin paikalla. Liikuntapalvelujen ohjaajat pitävät omat tuntinsa ja pelastuslaitoksen ihmiset koulutuksensa. Kulttuuripalvelujen tekni-

nen henkilökunta tai tuottaja käy laittamassa salin esiintymiskuntoon, mutta ei ole paikalla aamusta iltaan. Kulttuuripalvelujen tiloista n. 60 m² tila Nekka sijaitsee aulan jatkona, ja 243-paikkainen Kannusali vielä yhden kerroksen alempana. Nekassa on keittiö ja melko hyvät valmiudet esimerkiksi kahvilatoimintaa varten. Sinne on joskus mietitty kahvilayrittäjää, mutta tapahtumien vähäinen oheismyynti on osoittanut, ettei sille riitä kysyntää.

Kuva 2. Väestösuojan käytävää ulko-ovelta katsottuna. Oma kuva-arkisto.

Kannusalin ja Nekan tilat ovat viime vuosina olleet pääasiassa taiteen perusoppilaitosten ja harrastajaryhmien harjoittelukäytössä. Kulttuuripalveluiden ainoa talossa toimistoaan pitävä työntekijä on käyttömestari, joka tekee teknisiä ratkaisuja ympäri Espoota. Hän jakaa Kannusalin ja Nekan käyttäjille käyttövuorot, mutta ei voi päivystää paikanpäällä katsomassa, miten vuoroja käytetään. Vuorojen käytössä on viime aikoina tapahtunut väärinkäyttöä niin, että niitä on jaettu eteenpäin hyvin vapaaseen tyyliin ja samalla tiloihin on jätetty lojumaan kenellekään kuulumatonta tavaraa. Yhteiskäyttö tällaisenaan ei toimi. Siihen tarvitaan kontrolloidumpi systeemi. Nyt on erittäin hyvä aika uudistaa toimintaa, sillä Kannu on sähkö- ja ilmastointiremontin vuoksi käyttökiellossa. Kannu avataan uudelleen yleisölle remontin valmistuttua elokuussa 2014.

Itse Kannusali on alun perin kunnalliseksi elokuvateatteriksi rakennettu. Siellä on 40 m² suuruinen valkokangas, mikä on tavalliseen saliin melko mittava, sekä 35 mm filmiprojektori. Lava toimii hyvin myös teatteri- ja musiikkiesityksille ja lavan yhteydessä on kaksi takahuonetta. Tekniikkaan on panostettu ennen ja jälkeen SES:in digitalisointituen: uusin hankinta on 7.1.-kanavainen surround-äänentoistojärjestelmä. Myös valolamppuja on uusittu vuosien mittaan. Panostuksista huolimatta Kannusalin 30-vuotisen historian ajan kulttuuripalvelut on lähinnä esittänyt siellä elokuvia päiväkodeille ja kouluille sekä järjestänyt pääkaupunkiseudun yhteisiä nuorisotapahtumia, kuten Loiste- ja Ääni ja vimma -osakatselmuksia. Nämä ovat osallistujille ilmaisia tapahtumia. Kulttuuripalvelut on aina satsannut lasten ja nuorten taidekasvatukseen, sillä Espoo on alusta asti ollut lapsiperheiden muuttovoittopaikkakunta ja päiväkotijärjestelmän osana koulupäivään sisältyvät esitykset ovat olleet demokraattinen keino tavoittaa lähes kaikki kaupungin lapset (Louko 2014). Samaan ideologiaan pohjaa nykyinen Kulps! kulttuuri- ja liikuntapolku, jossa 1-9.-luokkien lapset pääsevät joka vuosi tutustumaan kotipaikkakuntansa taide- ja liikuntatarjontaan. Kulttuurilautakunnan toimintakertomuksia läpikäymällä selviää, että Kannusalissa ja Nekassa on harjoitellut myös lukuisia musiikkiryhmiä vuosina 1984-2006 ja tilassa on toiminut äänitysstudio, jota on käytetty nauhoituksiin aktiivisesti. Tätä palvelua ei ole enää ollut vuodesta 2006, kun kulttuuripalvelut vaihtoi huoneita päikseen liikuntapalveluiden kanssa ja musiikkihuoneesta tuli liikuntasali. Nauhoituksille ei ollut enää samanlaista kysyntää, sillä kotiin ostettavat laitteet ovat halventuneet. (Silaste 2013.)

Kannusalissa ei ole koskaan ollut aivan omaa tuottajaa, vaan sinne on aina järjestetty ohjelmaa oman toimen ohella. Kulttuurituottaja on siis pääsääntöisesti tehnyt ohjelmistoa johonkin toiseen taloon ja Kannusaliin vain sen verran, kuin kulloinkin on ollut mahdollista. Lähistöllä noin 2 kilometrin päässä toimi pitkään kaupallinen, perhevetoinen elokuvateatteri Kino Tuomarila, joka järjesti ensi-iltaesityksiä ja teemasarjoja vuoteen 2011 asti. Kino Tuomarila hoiti osaltaan alueen kulttuuritarjontaa. Kannusalia ja Nekkaa on vuokrattu subventoituun hintaan taiteen perusopetusta antaville oppilaitoksille ja useille harrastajaryhmille. Tässä käytössä Kannusali ja Nekka ovat olleet hyvin suosittuja ja kysyntää vastaaville harjoitustiloille riittää. Lisäksi tiloja on vuokrattu ulkopuolisille käyttäjäryhmille ja näistä vuokrauksista on saatu tuottoa. Nämä toiminnot eivät kuitenkaan tuo iloa eikä osallistumismahdollisuutta alueen asukkaille verrattuna avoimeen kulttuuriohjelmistoon. Taideopetuksen ryhmät ovat tietyn

ikäisille suunnattuja, ne vaativat sitoutumista, jäsenyyttä, kurssimaksuja, ehkä pääsykokeiden läpäisemistä ja niin edelleen. Taidekoulujen kevät- ja joulujuhlaesitykset ovat enimmäkseen sukulaisille suunnattuja eikä niitä markkinoida näkyvästi. Harrastajateattereiden esityksiä on muutaman kerran vuodessa. Avoin kulttuuriohjelma on siis määrältään hyvin vähäistä. Lisäksi harrastajaryhmät ovat liian pieniä salinkäyttöä ajatellen. Kymmenen hengen teatteriryhmä ei tarvitse harjoituspaikakseen 243-paikkaista salia. Toisin sanoen kulttuuripalvelujen tiloja Kannussa käytetään hyvinkin runsaasti, mutta käyttö ei tuo lisäarvoa alueen asukkaille.

Kino Tuomarilan lopetettua ei alueella ole aloittanut uutta elokuvateatteria. Lähimmät elokuvateatterit sijaitsevat noin 10 kilometrin päässä Matinkylässä ja Leppävaarassa, kuten myös isommat kulttuuritalot. Kauniaisissa on pieni elokuvateatteri, jonne on matkaa 5 kilometriä, mutta Kauniainen on identiteetiltään niin erilainen paikka, ettei se suurella todennäköisyydellä houkuttele aktiivisia kävijöitä Espoon keskuksesta. Elokuva-alan asiantuntijoiden mukaan elokuvateatteri keskustan jättiteattereita lukuun ottamatta on paikallinen toimija, joka kerää yleisönsä muutaman kilometrin säteeltä (esim. Lohman 2013). Yksikään edellä mainituista teattereista ei ole tuon säteen sisäpuolella. Tutkimusten mukaan alueen asukkaat ovat tyytymättömiä Espoon keskuksen kulttuuritarjontaan, joten toimintaa on aika uudistaa (Cocomms Oy 2012).

2.2 Espoon keskuksen alue

Espoon keskus on maineeltaan huono. Asemanseutu on rauhaton, likainen ja harmaa. Arkkitehtuuriltaan aseman lähistö koostuu järkälemäisistä toimistorakennuksista, purku- tai korjauspäätöstä odottavasta kaupungintalosta ja puolityhjistä Espoon torin kauppakeskuksesta. Kannusali sijaitsee virastokeskuksen takana hieman piilossa. Heti virastotalojen jälkeen alkaa kaunis Pappilanmäen puistoalue, jossa sijaitsee keskiajalla rakennettu ja hyvin tunnettu Espoon Tuomiokirkko. Toiselta puolelta junarataa löytyy uusi Entressen kauppakeskus sekä kirjasto. Vanha keltainen asematalo on edelleen pystyssä radan varressa ja odottaa sekin uutta toimintakonseptia; tällä hetkellä tila toimii vaatekaupan varastona.

Espoon keskus on sekoitus historian havinaa, 1970-2000 -luvun arkkitehtuuria ja uusia suunnitelmia. Siellä sijaitsevat useimmat kunnan hallintorakennukset ja virastoai-

kaan työssä käyvää kansaa on paljon. Alueen virastoissa työssäkäyvät ihmiset eivät kuitenkaan ole samoja, jotka asuvat alueella. Suuria asukasmääriä asuu kivenheiton päässä Kirkkojärven lähiössä sekä Suvelassa. Alueella toimii useita vähempiosaisiin keskittyneitä yhdistyksiä, jotka auttavat esimerkiksi päihdekuntoutujia, mielenterveyspotilaita tai varattomia ihmisiä jakamalla heille ruoka-apua. Myös nuorten matalankynnyksen poliklinikka toimii virastotalossa. Lisäksi opiskelijat ovat suuri alueella vaikuttava tai vähintään kauttakulkeva ryhmä. Omnian ammattiopiston suuret yksiköt sijaitsevat Pappilanmäellä.

Asukkaita Espoon keskuksen suuralueella on 38 000. Ulkomaalaistaustaisia asukkaita on 17 %, mikä on huomattavasti suurempi määrä kuin keskimäärin muualla Espoossa, 10 %. Yleisimpiä kieliä ovat venäjä, viro, englanti, somali ja kiina. (Tietoa Espoosta 2010, 3.) Alueella ei ole tavanomaista enempää työttömiä, mutta asukkaiden keskimääräiset tulot ovat toiseksi alhaisimmat koko Espoossa, 29 979 vuodessa (Tietoa Espoosta 2011). Asukkaat ovat myös keskimäärin matalammin koulutettuja kuin muualla Espoossa. Korkeakoulutettuja on 37,3 %, kun keskiarvoluku koko Espoossa on 44 %. Pelkän peruskoulun suorittaneita on 30,3 % kun vastaava luku koko Espoossa on 27 %. Alueen asuntokannasta 43 % on vuokra-asuntoja, ja vastaava luku muualla Espoossa on 35 %. Huomattavaa on myös asukkaiden ikäjakauma. Väestö on nuorempaa kuin muualla Espoossa, ja ikäryhmät jakautuvat seuraavasti: 0-19-vuotiaita 28 %, 20-64-vuotiaita 63,3 % yli 65-vuotiaita 8,7 %. Alueella on kaupungin matalin eläkeikäisten osuus. (Tietoa Espoosta 2012, 3-10.)

Espoon keskus on monikulttuurisen, matalasti koulutetun, pienituloisten ja vuokra-asunnoissa asuvien nuorehkojen ihmisten paikka. Tämä on olennainen tieto, kun aletaan miettiä, millaista ohjelmaa ja minkähintaista tarjontaa kohderyhmälle suunnitellaan.

Cocomms oy teki mielipidemittauksen Espoon keskuksen alueella vuonna 2012. Mielipidemittauksessa Espoon keskusta kritisoitiin etenkin vapaa-ajan vieton mahdollisuuksista ja henkisestä ilmapiiristä. Näitä piti huonona tai erittäin huonona 60 % vastaajista. Järjestyksenvalvontaan toivottiin parannusta, sillä alue koettiin turvattomana ja sopimattomana etenkin lapsille. Tapaamispaikkoja, vähävaraisille sopivia kulttuuripalveluja ja yhteisöllisyyttä toivottiin kovasti. Teatteria tai elokuvateatteria kaivattiin.

(Cocomms 2012, 10 ja 14.) Näihin toiveisiin Espoon kulttuuripalveluilla on mahdollisuus vaikuttaa Kannusalin uutta konseptia suunniteltaessa.

Finnish Consulting Group FCG on toteuttanut jo useana vuonna kuntatutkimuksen, jossa on selvitetty 18-79 -vuotiaiden espoolaisten näkemyksiä kunnallisten palvelujen laadusta ja käsityksiä omasta hyvinvoinnistaan. Sama tutkimus on toteutettu viidessä muussa suomalaiskaupungissa. Espoon tulokset on jaettu viiden suuralueen mukaan vertailukelpoisiksi. Ohessa poimintoja Espoon keskuksen (EK) kokemuksista muuhun Espooseen verrattuna. Prosentit tarkoittavat vastauslukuja, joiden mukaan asia on hyvin hoidettu.

Oman asuinalueen keskuksen turvallisuus EK 55 % vrt. muut alueet yli 65 %.
 Rakennetun ympäristön viihtyisyys ja kauneus EK 52 % vrt. Leppävaara 76 %.
 Ympäristön siisteys EK 56 % vrt. Tapiola 74 %.
 Tiedottaminen kunnan palveluista EK 58 % vrt. Espoonlahti 70 %.
 Kansalais- ja työväenopiston tarjonta EK 51 %, muualla reippaasti yli 60 %.
 Kirjastopalvelut EK 83 % (loistava luku, mutta silti koko Espoon huonoin).
 Nuorten harrastustoiminta EK 33 % (huonoin luku, vaikka heikko muuallakin).
 Museot EK 54 % vrt. Tapiola 76 %. Kulttuuripalvelut EK 68 % vrt. Tapiola 84 %.
 Urheilu- ja pelikentät EK 73 % keskitasoa, näihin ollaan melko tyytyväisiä.
 Sisäliikuntatilat EK 48 % vrt. Tapiola, Olari 60 %. Kuntoradat ja ulkoilureitit EK 78 %.
 Katujen ja teiden hoito EK 53 % ka. koko Espoo 60 %.
 Puistojen ja viheralueiden hoito 68 % ka. koko Espoo 77 %.
 Asuntojen, työpaikkojen ja palvelujen sijoittelu EK 43 % ka 55 %.
 Julkinen liikenne EK 60 % ka. koko Espoo 71 %
 Liikkumisen esteettömyys EK 26 % ka. 29 % (heikkoa kaikkialla ja huomioitu kaupungin uudessa esteettömyysohjelmassa).
 (FCG 2013.)

Numeroiden vertailu osoittaa, että Espoon keskuksen asukkaat ovat tyytyväisiä lähinnä urheilukenttiin, kuntoratoihin ja viheralueiden hoitoon. Kulttuuripalvelujen puute tulee jälleen esiin ja yllättävää on, että kunnan palvelujen tiedottamiseen on tyytyväisiä vain 58 % vastaajista, vaikka suurin osa virastoista sijaitsee alueella. Nuorten harrastustoiminnan luku on hälyttävä, mutta toisaalta täytyy muistaa, että vastaajat

olivat 18 vuotta täyttäneitä eivätkä välttämättä tunne nuorille osoitettua tarjontaa niin hyvin. Tutkimuksen aikaan avautui Espoon keskuksen kirjaston viereen Jukeboksi, uusi ajanviettopaikka nuorille, joka ei vielä näy näissä vastauksissa. Työväenopiston tarjontaa on alueella runsaasti, mutta opistossa töissä olleena tiedän, että monia erikoisempia kursseja on jouduttu perumaan osallistujamäärän vähyyden vuoksi. Voi olla, että monessa kohtaa ongelmana onkin tiedotuksen kulku eikä niinkään tarjonnan vähyys. Myös kustannus vaikuttaa olevan ongelma, sillä kulttuuripalveluiden ja Työväenopiston kokemuksen mukaan osallistujamäärä kasvaa aina huomattavasti, kun osallistuminen on ilmaista.

Laurean ammattikorkeakoululla on meneillään Valittavat välittävät verkostot -hanke, joka keskittyy niin ikään Espoon keskuksen suuralueen asukkaisiin ja heistä huolehtiviin verkostoihin. Laurea on järjestänyt mm. useita asukastyöpajoja, joissa on kerätty toiveita ja kehitysehdotuksia alueelle. Olen saanut luettavakseni koosteet näistä pajoista. Toistuva havainto on se, että asukkailla on paljon hyviä ehdotuksia ja ideoita, mutta kaupungin tulisi järjestää nämä palvelut ja niihin osallistuminen ei saisi maksaa mitään. (Juujärvi & Mutanen 2013.) Alueella on siis vahva epäkaupallinen identiteetti, jonka mukaan verorahoilla tulee järjestää kaikki, siitä huolimatta että alueen asukkaat maksavat kunnassa toiseksi vähiten veroja (viittaani aiemmin esittämäni tilastoon alhaisesta tulotasosta). Tätä paradoksia paikkaavat parhaansa mukaan lukuisat yhdistykset, jotka kannattelevat ihmisten arkista hyvinvointia omalla toiminnallaan. Työ on arvokasta, mutta osin hankevetoista, ja siksi haavoittuvaa. Kaupunki on satsannut Espoon keskuksen kehittämiseen jo vuosia, ja kerron siitä seuraavaksi.

2.3 Espoon keskuksen kehittämisprojekti

Espoon keskuksen kehittämisprojekti sai alkunsa kaupunginhallituksen päätöksen myötä vuonna 2003. Sitä edelsi kaavoitusohjelma, jonka pohjalta kehittämissuunnitelma laadittiin. Suunnitelma oli ajankohtainen mm. siksi, että alue oli eräiden kaavapäätösten suhteen vielä keskeneräinen. Kehittämisohjelma koostuu kaupunkirakenteellisesta ja toiminnallisesta osuudesta. (Espoon kaupunginhallitus 2003.) Kehittämisohjelmassa on analysoitu Espoon keskuksen kaupunkirakenteen ongelmia ja

vahvuuksia ja määritelty niitä arvoja ja periaatteita, joita alueen suunnittelussa ja rakentamisessa tulisi noudattaa. Toiminnallisessa tarkastelussa on selvitetty Espoon keskuksen väestön ja palveluiden nykytilanne ja arvioitu tulevaa kehitystä. Lähtökohdina suunnittelulle on käytetty keskuksen potentiaalisia vahvuuksia, joista on koottu viiden teeman ohjelma. (ed. 2003.)

Esittelen viiden teeman olennaisimmat sisällöt, sillä sitä kautta minunkin työni kulttuurituottajana liittyy Espoon keskuksen kehittämisprojektiin.

Paikallisuus:

”Keskuksen arvostetuimpia alueita ja alueen pitkästä historiasta löytyviä aiheita käytetään hyväksi merkitysten ja mielikuvien luomisessa. Espoon keskukseen pyritään luomaan uusia omaleimaisia asuinalueita, jotka parantavat Espoon keskuksen imagoa kaupunkimaisena asuinympäristönä.”

Kannusillanmäen väestösuoja on ollut paikallaan jo 30 vuotta. Kannun vapaa-ajankeskus on paikallinen toimija. Se tarjoaa tekemistä omalla asuinalueella ja lisää palveluja. Kulttuuriaktiviteetit vahvistavat alueen imagoa positiivisesti.

Kaupunkimaisuus:

”Keskustan hajanainen ja keskeneräinen 'lähiörakenne' yhdistetään toimivaksi ja laadukkaaksi kaupunkirakenteeksi. Tavoitteena on luoda tiiviisti asutuksen keskellä sijaitseva, paikallista väestöä ja koko Espoota palveleva ja elävä kaupunkikeskusta.”

Voiko elävää kaupunkikeskusta olla ilman ajankohtaista kulttuuritarjontaa? Väitän että ei.

Maisema ja virkistys:

”Monipuolisia yhteyksiä erilaisiin virkistysmahdollisuuksiin säilytetään ja parannetaan Espoon keskuksen ympärillä. Espoonjokilaaksoa pyritään entistä enemmän hyödyntämään virkistyskäytössä ja korostamaan osana Espoon keskusta.”

Espoo-päivän ulkoilmatapahtuma siirretään Espoonjoen rantaan, joka on n. 200 metriä asemalta. Kannusalin avajaiset saatetaan pitää samana päivänä, jolloin ihmiset opastetaan ensin piknikille puistoon ja siitä uudistuneisiin kulttuuritiloihin.

Saavutettavuus:

”Liikenteellisten solmukohtien tarjoama hyöty pyritään yhdistämään kaupunkirakenteeseen mm. matkakeskuksen ja kaupunkiradan suunnittelun kautta. Lommilaa, Nimmismiehenpeltoa ja Espoon asemaseutua pyritään kehittämään sisällöltään erityyppisinä palvelu- ja työpaikka-alueina.”

Kannusaliin on hyvät julkiset yhteydet ja ilmainen parkkitalo on aivan vieressä. Pyrimme lisäämään opastusta juna-asemalta Kannusaliin päin. Ennakkolipunmyynti tapahtuu Yhteispalvelupisteessä, joka sijaitsee aseman ja Kannusalin välissä. Sijainti on kaikin puolin hyvä, mutta kyltitys ja katukuva kaipaavat kohennusta.

Asuminen:

”Nykyisten asuinalueiden ympäristöä perusparannetaan ja asumisviihtyvyyttä lisätään. Uudet asuinalueet suunnitellaan ja rakennetaan korkeatasoisiksi, omaleimaisiksi ja keskustan palveluihin tukeutuviksi.”

Asukkaiden määrä tulee alueella lisääntymään. Silloin tarvitaan myös lisää palveluja, ja kulttuurin tarve korostuu entisestään. Kulttuuripalvelulla on jopa mahdollisuus muuttua kannattavaksi siinä vaiheessa, kun maksavaa yleisöä on riittävästi. Tämä mahdollistaa uusien taidelajien, ryttäjien tai ryhmien tuomisen taloon.

3 KONSEPTIN SUUNNITTELU JA MENETELMÄT

Tässä kehittämistyössä parannetaan alueellisia kulttuuripalveluja suunnittelemalla uutta konseptia kulttuurisaliin, jossa on ollut vain vähän avointa kulttuuritoimintaa. Kehittämistyössä olen käyttänyt eri tutkimusmenetelmiä sitä mukaa, kun konseptin suunnittelu on edennyt ja tietämys asioista lisääntynyt. Menetelmiä ovat olleet aivoriihi, keskustelu, teemahaastattelut, SWOT-analyysi, trendityöpaja sekä kaksi benchmarking-vierailua. Tavoitteiden onnistumista tarkkailen osallistuvan havainnoinnin avulla. Esittelen käyttämäni menetelmät tarkemmin sitä mukaa, kun ne tulivat käyttöön.

Ihan aluksi kolmihenkinen tiimimme heittäytyi vapaaseen ideointiin eli aivoriiehen. Tiimiin kuului kulttuuripalvelujen käyttömestari, joka tuntee hyvin Kannusalin tekniset ominaisuudet ja käyttömahdollisuudet sekä sitä nykyisellään käyttävät ryhmät. Lisäksi ryhmään kuului Karatalon kulttuurituottaja, jolla on hyvä substanssiosaaminen sekä elokuvien että kunnallisen kulttuurituotannon, etenkin lasten ja nuorten ohjelmiston, saralta. Ja kolmantena ryhmään kuuluin minä, alueen projektituottaja, uusien ratkaisujen etsijä, vuorovaikuttaja, sillanrakentaja ja ulkopuolisten tahojen kontaktoija. Työnjako oli luonnollinen alusta asti eikä ryhmädynamiikka ajautunut hankaluuksi missään vaiheessa. Kaikki arvostivat toistensa osaamisaluetta ja minä ”ylimääräisinä aivoina” olin tervetullut joukkoon.

Aivoriihessä halusimme listata, mitä kaikkea hauskaa Kannussa voisi tehdä, jos saisimme itse päättää kaiken ja tehdä mitä mieleen juolahtaa. Ideointia ehdotti käyttömestari, joka ei halunnut kertoa minulle kaikkia olemassa olevia rajoitteita, koska se olisi estänyt luovaa ajattelua. Tämä oli viisas ratkaisu ja saimme kerättyä pitkän listan ideoita, mitä Kannusalissa ja Nekassa voisi toteuttaa. Keksimme lukuisia uusia yhteistyökumppaneita, kun ei tarvinnut miettiä rajoituksia eikä resursseja. Nousukautta on kulttuurilautakunnan toimintakertomusten mukaan eletty viimeksi 80-luvun lopulla (Kulttuurilautakunnan toimintakertomukset 1986-89). Silloin vaikutti siltä, että mikä vaan oli mahdollista ja suuria investointeja uskallettiin tehdä. Nyt ei kuitenkaan ole sellainen tilanne.

Aivoriihestä etenimme keskusteluun siitä, mikä on oikeasti mahdollista ja mikä on se yhteinen visio, mihin kolmihenkinen työryhmämme tähtää. Tässä kohtaa itselläni oli melko suuri rooli konsensuksen etsijänä ja toisaalta ilmapiirin ja motivaation ylläpitäjänä. Jokaisessa kokouksessa oli tärkeää kirjata ylös, mikä on yhteinen mielipiteemme puhutuista aiheista ja työnjako, joka tätä seuraa. Jos jotain uutta halutaan aloittaa, täytyy tiimin olla samaa mieltä siitä, mitä se on. Emme voi esitellä johtajille poukkoilevia suunnitelmia, vaan meiltä odotetaan selkeyttä ja ratkaisuhenkisyyttä.

Koska Suomen elokuvasäätiö oli luvannut Kannusalille syksyllä 2013 digitalisointiavustusta hakemuksessa luvattuja asioita vastaan, oli syytä selvittää, pystytäänkö luvatut seikat ylipäänsä toteuttamaan. Hakemuksessa luvattiin, että syksystä 2014 alkaen kulttuuripalvelut pyrkii takaamaan puitteet kaupalliselle elokuvatoiminnalle vuokraamalla tilaa yksityiselle elokuvayrittäjälle tai yhdistykselle (Kannusalin toimintasuunnitelma 2013-2014). Näin oli kirjattu, mutta yhdeltäkään yrittäjältä ei ollut vielä tiedusteltu asiaa. Oli aika ottaa selvää.

3.1 Teemahaastattelut: Kannusali kaupallisena elokuvateatterina?

Kutsuin sähköpostitse viisi pääkaupunkiseudun elokuvayrittäjää tutustumaan Kannusaliin. Kaikki kutsutut olivat pieniä tai keskisuuria yrittäjiä. Suurinta toimijaa eli Finnkinon emme nähneet tarpeelliseksi kutsua, sillä tiesimme, että niin suuri yritys ei taipuisi kunnan asettamiin vaatimuksiin tilojen yhteiskäytöstä. Toimintaa rajaavia ehtoja

nimittäin oli; taiteen perusoppilaitosten harjoitteluvuoroista ei voitu eikä haluttu kokonaan luopua, sillä se on lakisääteistä toimintaa ja sille on löydyttävä asialliset tilat. Toinen rajoite oli, ettei tilaa voida muuntaa millaiseksi tahansa, koska sen tärkein tehtävä on tarpeen vaatiessa toimia väestösuojana. Tilojen yhteiskäyttöön soveltuva toiminta ja toimija oli siis yksi tärkeimmistä kriteereistämme.

Kutsuun vastasi neljä yrittäjää, joista jokainen tuli paikalle erilliseen aikaan. Halusimme tavata jokaisen yksitellen, jotta saisimme selville, mitä juuri tämä yrittäjä on mieltä Kannusalista ja millaisen toiminnan hän näkee siellä mahdolliseksi. Kyseessä oli teemahaastattelu. Halusimme yrittäjän kertovan näkemyksiään niin paljon kuin mahdollista, mutta tiettyihin asioihin kuten näytösten määrään, oli saatava selvät vastaukset. Teemahaastattelussa puheenaiheet ovat kaikille haastateltaville samoja, vaikka niissä liikutaankin joustavasti ilman tiukkaa struktuuria (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47-48, 66). Teemahaastattelussa pyritään huomioimaan ihmisten tulkinnat ja heidän merkityksenantonsa, tässä tapauksessa yrittäjien ammatilliset motiivit. Myös rahasta oli välttämätöntä puhua. Kuka maksaa ja kenelle? Kulttuuripalvelut maksaa Kannusalista ja Nekasta tilavuokraa Tilakeskukselle noin 140 000 euroa vuodessa. Mikä on yrittäjän osuus tästä?

Elokuvayrittäjien tapaamiset olivat erittäin mielenkiintoisia ja haastattelut poikkesivat toisistaan enemmän kuin olisimme ennalta arvanneet. Jokainen oli jonkin verran kiinnostunut Kannusalista uutena elokuva-areenana, mutta jokaisella oli omia ehtoja taikka persoonallisia, jopa täysin vastakkaisia näkemyksiä toiminnasta. Yksi yrittäjä esimerkiksi koki, että arki-illan eurooppalaiset, senioreille suunnatut elokuvat, menestyisivät Kannusalissa, siinä missä toisen mielestä viikonloppu lastenesityksineen oli ainoa järkevä ohjelmistovaihtoehto. Yhden mielestä katsomo vaati täydellisen remonitin, ja joku toinen kehui sitä oikein hyväksi. Yksi vannoi laadun ja kokonaisvaltaisen elokuvaelämyksen nimeen ja toinen näki tutun, turvallisen ja ”kotikutoisen” teatterin alueelle sopivimpana vaihtoehtona. Erään yrittäjän mielestä maanalainen luola tarjosi loistavan mahdollisuuden tuotedifferointiin eli erottautumiseen markkinoilla, ja parin kilpailijan mielestä sijainti maan alla oli saavutettavuuden kannalta merkittävä haaste.

Jokaisen kohdalla kuitenkin yksi asia oli yhteinen nimittäjä: kunta on toiminnan maksaja. Opimme haastattelujen myötä, että yksisalisen elokuvateatterin pyörittäminen

Suomessa on lähtökohtaisesti kannattamatonta, ja se on yrittäjälle erittäin suuri riski. Sen vuoksi kunnan tulee joko maksaa palvelusta yrittäjälle tai antaa tilat kokonaan yrittäjän haltuun, niin että yrittäjä voi itse ulosvuokrata niitä eteenpäin. Yksisalaisen teatterin lipputuloilla ei makseta henkilökunnan palkkaa, elokuvavuokria levitysyhtiöön eikä varsinkaan käyttökorvausta salinkäytöstä. Sali voi kannattaa vain, jos kyseessä on perheyritys tai vapaaehtoistyöhön nojaava yhdistys, jolloin säännöllistä tuntipalkkaa ei makseta. Tällaista toimijaa ei ollut tarjolla. Ilman haastatteluja emme olisi oppineet sitä, että maakuntateatterin, johon Kannusaliakin paikallisena toimijana voi verrata, keskimääräinen katsojaluku on 25 katsojaa per esitys (esim. Pellinen H, Jaakkola 2013). Tämä tieto yllätti sekä tiimimme että kulttuuripalvelujen johtajat. Espoo Cine -festivaaliorganisaation kanssa yhteistuotetussa Kuukauden leffa -sarjassa keskimääräinen katsojaluku oli 51 henkilöä per elokuva. Sarjaa kokeiltiin Kannusalisissa muutaman elokuvan voimin ennen remonttia, ja samanlainen sarja on suosittu Tapiolan kulttuurikeskuksessa. Melko automaattisesti ajattelimme, että ensi-iltaelokuva vetää katsomoon enemmän ihmisiä kuin Kuukauden leffa, joka kuitenkin koostuu hieman vanhemmista eurooppalaisista elokuvista. Tämä keskivertoluku 25 henkilöä per elokuva muodostui meille tärkeäksi tavoitettavuuden mittariksi.

Tein jokaisesta teemahaastattelusta muistiot ja tarkistutin ne yrittäjillä, vaikka ne olivatkin vain sisäiseen käyttöön tarkoitettuja. Kunnassa kilpailuttaminen on tarkoin säädelty ja jos olisimme päätyneet ostopalvelusopimuksen tyyppiseen ratkaisuun, tällä olisi ollut merkitystä. Liikesalaisuussyistä mainitsen yrittäjät vain lähdeluettelossa enkä erittele, mitä näkemyksiä kukakin heistä haastattelutilanteessa edusti.

Dokumentoinnin jälkeen keskustelimme tiimin kanssa kaikista ehdokkaista ja muista elokuvakonseptiin liittyvistä vaihtoehdoista. Yksi yrittäjä vetäytyi itse hankkeesta vedoten muihin kiireisiin. Tein SWOT-analyysin kolmesta jäljelle jääneestä yrittäjästä, sillä kaikilla heillä oli jotain toisistaan poikkeavaa annettavaa ja toisaalta vaihtelevia vaatimuksia tai sopimusehdotuksia. Lisäsin SWOT-analyysiin myös sellaiset mahdollisuudet, että kulttuuripalvelut tuottaa elokuvaesitykset itse, käytämme ostopalveluperiaatetta tai että Kannusali toimii pelkästään festivaalinäyttämönä muutaman kerran vuodessa ja jatkaa arkitoimintaansa kuten tähänkin saakka (päiväkotij- ja koululaisnäytöksillä). Elokuvakonseptin vaihtoehtoja oli siis tässä vaiheessa 6 erilaista hahmo-

telmaa (3 yrittäjää, oma leffasarjatuotanto, ostopalvelu tai festivaalinäyttämö). SWOT-analyysi löytyy tämän opinnäytetyön liitteistä.

Eniten vakuutti yrittäjä numero 3, joka on espoolainen toimija ja jonka yritysmuoto on voittoa tavoittelematon osakeyhtiö. Toimijalla oli hyvä brändi, vakuuttava ammattitaito, meitä miellyttävä ohjelmistosilmä, alueen asukkaille sopiva hintataso sekä sopiva määrä kaavailtuja esityksiä viikossa. Näimme yhteistyön tämän yrittäjän kanssa erittäin lupaavaksi ja huojentavaksikin, koska kulttuuripalvelujen omat työntekijäresurssit säästyisivät muiden talojen käyttöön. Aluekulttuuri olisi Espoon keskuksen osalta ulkoistettu elokuvayrittäjälle: kansalaiset toivoivat elokuvateatteria ja saisivat sen. Kulttuuripalvelut näyttäisi itse ilmaiset päiväkotijä ja koululaisnäytökset, hoitaisi ulosvuokrauksen kuten ennenkin ja taiteen perusopetus voisi jatkaa lähes samalla tuntimäärällä kuin aiemmin. Tähän vaihtoehtoon mieltä myös kulttuuripalvelujen silloinen johto. Jäljelle jäi selvittää, mitä palvelu tarkemmin eroteltuna maksaisi ja miten summa voitaisiin hyvittää osakeyhtiömuotoiselle yrittäjälle. Kaupunki ei voi suoraan osoittaa rahallista tukea yritystoimintaan, vaikka se olisi voittoa tavoittelematonta, sillä se vääristää markkinoita.

Tarkempaa maksujärjestelyä selvitettäessä samaan aikaan alkoi kulttuuripalvelujen ja kaupunkikulttuuriyksikön organisaatiouudistus. Sen lisäksi saimme joka yksikköä koskevan tiedotteen kaupungin johdolta: Espoon säästökuri tiukentuu. Jokaiselta yksiköltä leikataan rahaa. Aluekulttuurin uudistuksia koskevat päätökset siirtyivät organisaatiomuutoksen johdosta uusien esimiesten käsiin. Kannusalia koskevat selvitykset odottivat seuraavaa askelta useita kuukausia. Työhömmä suhtauduttiin sen ansaitsemalla vakavuudella ja esitimme selvitystyömme usealle taholle. Loppupäätös oli harmillinen, mutta täysin ymmärrettävä. Yrittäjä numero 3:n tarvitsema vuosivuokaus ja tappiotakuu oli liikaa Espoon taloustilanteelle. Siihen ei kulttuuripalvelujen uusi johto voinut venyä, eikä yrittäjälle ollut järkevää suostua huomattavasti pienempään pakettiin. Yrittäjä haki synergiaetua, mutta pienellä paketilla sellaista ei olisi hänelle syntynyt. Muista kahdesta yrittäjästä toinen olisi vaatinut todella kalliin katsomoremontin, mihin ei luonnollisesti voitu venyä. Toinen yrittäjä ei enää vastannut yhteydenottopyyntöihimme, joten hänen kanssaan ei päästy asiassa pidemmälle.

Tiimimme siirtyi tutkimaan kolmea jäljelle jäävää vaihtoehtoa Kannusalin elävöittämi- seen alueellisena kulttuuriareenana. Nämä olivat 1) elokuvatoiminta omana kunnalli- sena tuotantona, jonka lisäksi jotain muuta toimintaa 2) ensi-iltaelokuvat ostopalvelu- na esimerkiksi edellä mainituilta yrittäjiltä tai 3) Kannusali festivaaliteatterina. Kaikki vaihtoehdot sitoisivat omaa henkilökuntaa huomattavasti enemmän kuin yrittäjän to- teuttama itsenäinen ”avaimet käteen” -ratkaisu. Lisäksi oli pohdittava vaihtoehtoa X) jotain ihan muuta kuin elokuva?

Elokuvien ostopalvelu ei vaikuttanut järkevältä vaihtoehdolta, sillä se vaatisi raskaan ja pilkuntarkan kilpailuttamisen ja tulisi aiempien kokemusten mukaan melko kalliiksi. Kulttuuripalvelujen kokemuksen mukaan ostopalvelussa omaa työpanosta kuluu jat- kuvaan yhteydenpitoon ja neuvomiseen ja siinä on siksi paljon piilokuluja (Jaatinen 2013). Ostopalvelukonseptissa elokuvayrittäjän ei tarvitse sitoutua paikkaan samalla tavoin kuin jos hän hallinnoi esityksiä itsenäisesti, sillä yrittäjä saa rahansa riippumat- ta katsojien määrästä. Avaimet käteen -periaatteessa Kannusali pääsisi lainaamaan yrittäjän hyvää brändiä ja yrittäjä hoitaisi markkinoinnin täysin omatoimisesti, kun taas ostopalvelusopimuksessa ei esiinny selkeästi vastaavaa hyötyä. Arvelimme myös, että kilpailuttamiseen tarvittava aika ei riittäisi siihen, että saisimme avattua tilan kulttuurikäyttöön elokuussa 2014. Luovuimme tästä vaihtoehdosta nopeasti ja siirryimme tarkastelemaan vaihtoehtoa, olisiko sittenkin mahdollista järjestää ensi- iltaelokuvia kulttuuripalvelujen nykyisillä resursseilla, omana työnä. Se ei sulkisi pois festivaalitoimintaakaan, vaan voisi jopa houkuttaa sitä mukaan myöhemmin.

Kulttuuripalvelujen uudet johtajat olivat nostaneet esille kysymyksen: onko elokuva- teatterille ylipäätään enää kysyntää? Kun tietokoneiden ja älylaitteiden hinnat ovat tulleet alas ja elokuvia ja tv-sarjoja saa ladattua edullisesti esimerkiksi Netflixistä, käykö kukaan enää perinteisessä elokuvateatterissa? Onko ideamme liian vanhanai- kainen? Tämä oli hyvä kysymys ja siirryin seuraavaksi selvittämään vastausta.

3.2 Benchmarking Malmitalo ja kunnallinen elokuvatoiminta

Päätin kartoittaa samantyyppistä toimintaa, jota nyt hahmottelimme Kannusaliin. Toimiiko jossakin kunnallinen elokuvateatteri? Liittyykö tilaan yhteistoimintaa, eli tiloja jaetaan eri käyttäjien kesken? Löytävätkö ihmiset elokuvaan, millaiset ovat tilat, ohjel-

misto ja minkähintaiset ovat liput? Kilpaileeko tarjonta isojen elokuvateattereiden kanssa?

Benchmarking on menetelmä, jossa vertaillaan omaa toimintaa toisten vastaavaan toimintaan. Benchmarking kulkee myös nimellä esikuva-analyysi, sillä siinä pyritään oppimaan joltakulta, joka jo tekee asiat hyvin. Benchmarking auttaa oman toiminnan heikkouksien tunnistamisessa ja auttaa kehittämiseen tähtäävien tavoitteiden sekä kehitysideoiden laatimisessa. Kohteet voivat olla joko saman tai eri toimialan yrityksiä. Yleisin toteutustapa on tehdä vierailu siihen organisaatioon, jonka kanssa omaa toimintaa halutaan vertailla. Vertailua voidaan tehdä myös etsimällä tietoa parhaista käytännöistä eri artikkeleista, kirjoista tai Internetistä. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009, 163-164.)

Valitsin kohteeksi Koillis-Helsingissä sijaitsevan Malmitalon, joka mielestäni vastaa hyvin pitkälle Kannusalin mahdollista konseptityyppiä. Malmitalo on Helsingin kulttuurikeskukseen kuuluva kulttuuritalo, jota voisi kutsua myös monitoimitaloksi, sillä talossa on esittävän taiteen lisäksi kurssi-, tilavuokraus- ja taidekasvatustoimintaa. Se sijaitsee nimensä mukaisesti Malmilla, joka on reilu 28 000 asukkaan lähiö ja muistuttaa olemukseltaan Espoon keskusta. Ohessa muutama vertaileva luku Malmista ja Espoon keskuksesta:

Vertailun aihe	Malmi	Espoon keskus
Alueen asukasluku	28 613	37 693 (Vanha-Espoon alue)
Ikäjakauma	0-18-vuotiaita 21,7 %, 19-64-vuotiaita 65,4% yli 65-vuotiaita 13 % Väestön keski-ikä 38 vuotta, joka on hieman pienempi kuin Helsingin keskiarvo.	0-19-vuotiaita 28 % 20-64-vuotiaita 63,3 % yli 65-vuotiaita 8,7 % Espoon nuorin ikärakenne ja matalin eläkeikäisten osuus.
Vieraskielisiä asukkaita	10,4 %	17 %
Tulot per asukas ka.	23 613 vuodessa	29 979 vuodessa
Työttömyysaste	7,5 %, Hkin keskitasoa	7 %, Espoon keskitasoa

Vuokra-asuntojen osuus:	40 % Helsingin keskitasoa	43 % koko Espoo 35 %
Korkea-asteen koulutus	30 % asukkaista Helsingin ka 38 %	37,3 % asukkaista Espoon ka 44 %
Vain peruskoulu käytynä	33,4 % Helsingin ka 21 %	30,3 % Espoon ka 27 %

(Helsingin kaupungin tietokeskus 2012 & Tietoa Espoosta 2010, 2011 ja 2012.)

Molemmilla alueilla asuu keskivertoa nuorempaa väestöä, joka on matalammin koulutettua kuin verrattain muualla kaupungissa. Vuokra-asuntoja on runsaasti ja väestön tulotaso on melko alhainen. Työttömyys on kaupungin normaalitasoa. Vieraskielisiä asukkaita on hieman enemmän kuin kaupungissa keskimäärin. Näiden yhteneväisyyksien takia olin todella kiinnostunut Malmitalon toiminnasta ja siitä, kuinka hyvin se saavuttaa yleisönsä. Näin Espoon keskuksessa ja Malmisssa hyvin paljon samaa niin sijainnillisesti, ulkonäöllisesti kuin tilastollisestikin.

Malmitalossa toimii monien muiden toimijoiden lisäksi Kino Helios, joka on kaupallista elokuvaa näyttävä elokuvateatteri. Ohjelmisto koostuu hiljattain ensi-illan saaneista elokuvista. ”Emme ole mukana ensi-ilta-aallossa, vaan noin viikon myöhässä”, kuvaillee Malmitalon kulttuurituottaja (Räty 2014). Haastattelin ensin tuottajaa puhelimitse, jonka jälkeen tein benchmarking-käynnin Kino Heliokseen elokuvaan 8.3.2014. Mukana minulla oli eräs kollega, sillä ihmisillä on tapana kiinnittää huomiota eri asioihin, joten kahden henkilön havainnot täydentävät toisiaan.

Tässä opinnäytetyössä esitän benchmarking-vierailumme tiivistetyt havainnot. Ensin Malmitalon Kino Heliosta koskevia lukuja (Räty 2014).

Tilasto syksyltä 2013:

kävijöitä 1400
25 eri elokuvaa
50 esityskertaa
56 kävijää per elokuva
28 kävijää k.a. per esitys, eli osa elokuvista näytetään kahteen tai kolmeen kertaan.

Elokuvaesityksiä on n. 4 per viikko, jonka lisäksi ilmaisesityksiä mm. päiväkodeille.

Lippujen hinnat ovat 5-6 euroa lastenelokuvaan ja 6 euroa aikuisten elokuvaan. Lipunhinnat seurailevat Finnkinon päivälippujen hintoja. Lipunmyynnin hoitaa aulassa toimiva Lippupalvelun piste.

Tilastojen valossa Kino Helios vertautuu maakuntaelokuvateatteriin, joka tavoittaa hiukan yli kansallisen keskiarvon eli noin 28 kävijää per elokuvanäytös. Luku vahvistaa aiemmin oppimaamme ja on syytä pitää sitä Kannusalinkin kohdalla realistisena tavoitteena. Lipun hinnat ovat kohtuulliset, sillä ne ovat halvempia kuin Finnkinossa päiväsaikaan. Halvimmillaan Finnkinon esitykseen pääsee 7 eurolla (Finnkino, viitattu 25.9.2014).

Ensimmäinen asia mihin kiinnitimme huomiomme, oli Malmitalon saavutettavuus. Paikalle löytäminen juna-asemalta oli suhteellisen helppoa, jos oli yhtään katsonut etukäteen netistä, minne on menossa. Opastekylttejä oli vähän tai sitten ne hukkuivat mainosten sekaan, kuten asemalla ja kauppakeskustyössä helposti käy. Malmitalo näyttää arkkitehtuuriltaan kulttuuritalolta, eli jos sen eteen löytää, ymmärtää kyllä olevansa perillä. Sen sijaan mikään ei kertonut, että talossa tapahtuu juuri kyseisenä iltana jotain. Yhtäkään infokylttiä tai mainosta, joka kertoisi illan elokuvasta, ei näkynyt talon edustalla eikä ulko-ovella. Ulkoseinässä oli suuri lakana kuvaamassa maaliskuun ohjelmistoa, mutta elokuvaan siinä ei viitattu sanallakaan. Malmitalo vaikuttaa luottavan siihen, että tieto elokuvasta saadaan muuta kautta. Ohikulkevia ihmisiä ei pyritä havahduttamaan ja houkuttelemaan elokuvaan.

Kannusaliin olemme suunnitelleet hankkivamme digitaaliset mainostaulut ovelle. Olemme tietoisia siitä, että asiakkaiden houkuttelu juna-asemalta pääkadun kautta hiljaiselle sivukadulle on haastavaa, ja vieläpä Kannun ulko-ovelta syvälle maanalaiseen luolaan. Näin ollen ajankohtainen ohjelmisto ja liikkuva kuva digitaalisessa taulussa on se, millä voimme kiinnittää ohikulkijan huomion ja luvata, että sisällä tapahtuu jotain kiinnostavaa. Lisäksi meidän täytyy valjastaa asemansillan ilmoitustaulut ajankohtaisella elokuvaohjelmistolla – tässä vaiheessa on vielä epäselvää, kuka ilmoitustauluja hallinnoi. Espoon keskuksessa asemansillalla on ratkaiseva rooli kulkuyhteyksissä, sillä se on suorin reitti radan toiselle puolelle.

Toiseksi havainnoimme aulapalveluja. Lipunmyynti löytyi helposti ja hinnat olivat edulliset (6 euroa). Asiakaspalvelu oli yhden kerran perusteella tavanomaista eikä erityisen mieleenpainuvaa. Tämäkin on asia, johon voimme Kannusalissa satsata: innostunut asiakaspalvelija vaikuttaa positiivisesti elokuvissakäynnin kokonaiskokemukseen. Lipunmyynnin hyväksi puoleksi Malmitalossa täytyy lukea se, että kyseessä on Lippupalvelun piste, josta voi siis ostaa muihinkin tapahtumiin lippuja samalla kertaa. Oman talon tapahtumiin ei tarvitse maksaa palvelumaksua lipunhinnan päälle. Tämä on sellainen asia, jota joudumme Kannusalin kohdalla kovasti miettimään. Miten lipunmyynti paikanpäällä organisoidaan, entäs internetmyynti, ja miten suhtaudumme palvelumaksuihin? Jos elokuvalipun hinta on 6-8 euroa, ei kukaan halua maksaa sen päälle palvelumaksua. Maksutapoja täytyy olla useita, sillä pelkkä käteismaksu antaa vanhanaikaisen vaikutelman.

Malmitalon aulassa oli esillä runsaasti talon kausiohjelmistoa sekä seinät täynnä tulevan ohjelmiston mainoksia. Edelleenkään missään ei näkynyt päiväkohtaista ohjelmaa, sitä mitä tapahtuu juuri nyt. Esitteet ovat passiivisia, emmekä kumpikaan tarttuneet niihin. Aikaa oli vähän ja olimme kiinnostuneempia siitä, mistä saa karkkia. Tyypillistä on, että kulttuuritapahtumiin tullaan noin vartti ennen esityksen alkua. Tiedän tämän toimittuani kuusi vuotta lipunmyyjänä eri kulttuuritaloissa. Silloin palvelupäätökset – haluanko ostaa jotain vai en – syntyvät hyvin nopeasti. Kahvia ja pullaa olisi aulan kahvilasta saanut, mutta karkkivalikoima oli elokuvateatteria ajatellen heikko. Haimme siis ostoksemme läheiseltä R-kioskilta. Tämäkin palvelu tulee huomioida Kannusalissa. Karkit ja elokuvat kuuluvat yhteen, ja myytävää täytyy silloin olla. Se on lisäpalvelu, joka parhaimmillaan tuo myös mukavasti tuloa.

Seuraavaksi havainnoimme itse elokuvaelämystä ja salia. Kino Helios on Kannusalia huomattavasti pienempi, noin 120-paikkainen sali. Tuottaja kertoi haastattelussa, että penkit ovat se asia, mistä tulee eniten valituksia (Räty 2014). Tätä en ihmettele, sillä kyseessä olivat ihan tavalliset pinottavat tuolit. Etuseinällä oli flyygeli, mikä kieli siitä, että tila ei ole pelkästään elokuvakäytössä. Tila muistutti enemmän työväentaloa kuin elokuvateatterisalia. Valkokangas oli pieni ja melko korkealla. Mietimme, miten tila mahtaa soveltua lasten elokuville ja sainkin tähän vastauksen vahtimestarilta: kangas liikkuu jonkin verran 3D-esityksiä varten. Kannusalissa meillä on taittavat penkit ja

suuri 40 m2 valkokangas, joka on ehdoton kilpailuvaltti. Penkit eivät sielläkään ole parhaat mahdolliset, sillä niskatuki puuttuu, mutta ne ovat kuitenkin elokuvateatteriin alun perin tehdyt.

Yleisöä oli paikalla 32 henkilöä me mukaan lukien. Joukossa oli niin nuorempaa kuin vanhempaa väkeä, pariskuntia ja joitakin yksin tulleita. Puitteet huomioon ottaen olen samaa mieltä kuin Malmitalon tuottaja: Kino Helios ei kilpaile isojen elokuvateattereiden kanssa ensi-iltahuumasta (ed. 2014). Se tarjoaa toisenlaisen vaihtoehdon, jolle selvästi on alueellista kysyntää. Kävijät tulevat elokuviin, vaikka sitä ei näytävästi mainosteta, filmi ei ole enää uuden uusi, penkit ovat huonot ja oheismyynti pientä. Elokuvan tarina (12 years a slave) oli vetovoimainen ja moni pyyhki silmäkulmiaan elokuvan loppuessa. Useimmille katsojille jäi varmasti juuri katsomiselämys mieleen, eivätkä muut tekijät siinä vaiheessa enää häirinneet. Tätä on kunnallinen elokuvatoiminta, ja ehkä sen kuuluukin olla juuri sitä? Edullista, paikallista, hieman olohuone- maista, mutkatonta, matalan kynnyksen palvelua. Käynti Malmitalossa todisti, että kyllä me pystymme vähintään samaan Kannusalissakin ja ehkä vielä parempaan, koska puitteemme ovat suuremmat. Jos Kino Helios menestyy, kyllä Kannusalillakin on kaikki menestyksen mahdollisuudet.

Benchmarking ei tässä tapauksessa ollut niinkään oppimista esikuvalta, joka tekee kaiken täydellisesti, vaan ylipäänsä oppimista, mitä kaikkea me voimme tehdä vielä paremmin. Meillä on parhaimmillaan digitaaliset screenit houkuttelemassa asiakasta sisään, iloinen lipunmyyjä vastassa, kiva aulatilaa, karkkimyyntiä, kohtuulliset istuimet, iso valkokangas ja vähintäänkin mieleenpainuva tila, maanalainen luola! Asemansetu- tua emme hetkessä saa miellyttäväksi emmekä Espoon keskuksen arkkitehtuuria kauniimmaksi, mutta sekin etenee omalla tahollaan. Espoon keskuksen kehittämis- projekti rakentaa aluetta pikkuhiljaa uuteen kuosiin ja Kannusalin toiminnalla voi olla esimerkiksi katuvalaistuksen lisäämiseen painoarvoa. Siihen saakka voimme ajoittaa elokuvaesitykset niin, ettei kenenkään tarvitse kävellä kotiin pilkkopimeässä.

3.3 Trendien ennakointi: onko elokuvateattereille vielä kysyntää?

Kunnallinen elokuvatoiminta ja 28 katsojaa 243-paikkaisessa salissa ei kuulosta kovin innovatiiviselta. Haluammeko tyytyä Kannusalissa tähän? Voisimmeko tehdä kui-

tenkin jotain lisää, luoda jotain uutta, ilman että siihen kuluu paljon resursseja? Päätin vielä selvittää, mitä mieltä elokuva-alan ammattilaiset ovat elokuvan tulevaisuudesta. Onko elokuvateatterille heidän mielestään vielä jatkossakin kysyntää, vai tulee teatterin saada uusia muotoja? Tuoko digitalisointi ja älytekniikan kehittyminen uusia mahdollisuuksia ja haasteita? Pitäisikö kunnan olla kerrankin suunnannäyttävä, se, joka tekee uudet asiat ensimmäisenä?

Trendi tarkoittaa yhteiskunnassa tapahtuvaa muutosta (Hiltunen 2012, 75). Megatrendi on laaja-alainen muutos, joka koskettaa taloudellisesti, poliittisesti tai teknologisesti suurta massaa ihmisiä, ja se kestää jopa yli kymmenen vuotta. Trendien ennakointi on tulevaisuuden tutkimuksen menetelmä, jossa pyritään havainnoimaan hiljaisia signaaleja ja ennakoimaan tulevia muutoksia sekä hallitsemaan niitä. Trendien ennakointi ei ole ennustamista, sillä ennustaminen perustuu ”mutu-tuntumiin” ja arvailuihin. Ennakointi on päättelyä menneistä, nykyisistä ja tulevista asioista, jotka muodostavat ennakoitavan suunnan tai ketjun. Tulevaisuuden tutkiminen pyrkii edistämään sitä, että tulevaisuuden toiminta ja tekeminen perustuisi sekä arvojen että tosiasioiden tiedostamiseen. (ed. 78.)

Järjestin trendityöpajan 3.4.2014, johon kutsuin trendejä kanssani ennakoimaan yhden elokuvateatteria johtavan teatteripäällikön, elokuvan levitysyhtiössä työskentelevän teatterilevittämisen päällikön (jatkossa levittäjä), elokuvatutkijan Helsingin yliopistosta sekä uusmedian asiantuntijan, joka esimerkiksi suunnittelee vuorovaikutuksellisia mediaratkaisuja. Valitsin Elina Hiltusen teoksesta muutamia megatrendejä, jotka omasta mielestäni voivat vaikuttaa lähitulevaisuudessa myös elokuva-alaan. Näiden megatrendien pohjalta kävimme avointa keskustelua elokuvakentän tulevaisuudesta. Esitän seuraavaksi keskustelusta nousseita oivalluksia.

Kaupungistumiseen liittyviä alatrenejä ovat esimerkiksi kilpailu ihmisten vapaa-ajan käytöstä, asiakaskunnan segmentoituminen yhä pienemmiksi ryhmiksi sekä tuloerojen kasvu. Levittäjän mukaan ennen kaikkea sisältö fragmentoituu (Ukkonen 2014). On yhä vähemmän yhteisiä tarinoita, jotka kaikki haluavat nähdä. Tarinoita syntyy liikaa verrattuna tiloihin, joissa niitä voidaan näyttää. Kuka tahansa voi periaatteessa nykylaitteilla tehdä elokuvan, mutta eri asia on, kuka sen katsoo. Yleisön ja tuotteen kohtaaminen tulee olemaan yhä hankalampaa, kun molemmat ovat pirstaloituneita.

Teatteripäällikkö kertoi, että jatkuvasti ilmestyy uusia levittäjiä, jotka haluavat tuotteen esittämisaikaa. Seulonnan merkitys korostuu: kuka valitsee ja millä perusteella, mikä elokuva tulee teatterin kankaalle. (Pellinen H, 2014.) Nykykehitys tarkoittaa, että osa elokuvista menee vain nettiin. Elokuvia katsotaan lähtökohtaisesti eri medioista ja ajatus valkokangaslevityksestä muuttuu. Samaa mieltä olivat Aalto-yliopiston haastattelemat elokuvateatteriyhtiöt, jotka vastasivat Digitalisoitumisen vaikutus elokuva-alan kannattavuuteen ja toimintatapoihin Suomessa -tutkimukseen (Kolehmainen ym. 2013). Vastausten mukaan ohjelmistosuunnittelun merkitys on lisääntynyt (ed. 33). Teattereiden pitää miettiä tarkemmin, millaisia elokuvia ihmiset haluavat nähdä. Seulonta ja kohderyhmäajattelu korostuvat.

Mediahuomio tulee olemaan jatkossa erittäin tärkeässä osassa. Elokuvatutkija ja levittäjä nostivat esille elokuvakritiikin, joka on tähän päivään saakka toiminut yleisön ja elokuvan välisenä portinvartijana (Seppälä & Ukkonen 2014). Levittäjä osoitti elokuvan tämän hetkisen erityisaseman: lähes jokaisesta ensi-iltaelokuvasta on luettavissa ajankohtainen arvostelu päämedioissa. Mikään muu taiteenlaji ei saa yhtä selkeää ja säännöllistä huomiota. Arvostelu voi siivittää elokuvan menestykseen monta tähteä antamalla, mutta ”mikä tahansa julkisuus on hyvää julkisuutta”, eli vaikka tähtiä olisi annettu vähemmänkin, elokuva on ollut esillä ja jää siksi ihmisten mieliin. Levittäjän mukaan arvosteluissa käytettävien tähtien määrä ei ole suhteessa elokuvan menestykseen, mutta mediahuomio on. Kun tulevaisuudessa elokuva saa yhä enemmän levityspaikkoja (internet, kännykkäsovellukset jne.) nousee harrastajakritiikki tärkeään osaan, sillä ammattikriitikot eivät pysty arvostelemaan kaikkia mahdollisia elokuvia. On mahdollista, että harrastajakritiikki, fanitekstit, blogit ja puskaradio jopa syrjäyttävät nykyisen ammattikritiikin. (Ukkonen 2014.) Levittäjä ja elokuvatuutkija nostivat esille, että kritiikki ei välttämättä ole jatkossa neutraalia, sillä vielä joitakin vuosikymmeniä sitten elokuvan levittäjä saattoi itse kirjoittaa ”kritiikin” elokuvan mainostamiseksi. Nykyisen kaltainen neutraali ja mainoksista irrotettu kritiikki on itse asiassa melko tuore muoto. Kaikki keskustelijat olivat valmiita jättämään melko suuren roolin elokuvan valitsemisesta katsojalle. Katsoja valitsee, mistä löytää arvostelun, kenen arvostelua uskoo ja millä perusteella valintansa tekee.

Teknologian nopea kehittyminen on toinen megatrendi. Elokuva elää parhaillaan teknistä murroskautta, sillä tuotanto- ja levitysketju on muuttunut digitaaliseksi. Digitalisoituminen alkoi 90-luvulla ääni- ja jälkityön digitalisoitumisella ja levisi sitten kuvauskalustosta teatterisaleihin. (Kolehmainen ym. 2013, 6.) Elokuvasalien digitalisointia on verrattu yhtä suureen muutokseen kuin esimerkiksi äänen ja värin tulo elokuviin. Elokuvatutkijan mukaan digitalisointia ei voi verrata äänielokuvan tai värielokuvien saapumiseen, sillä yleisö ei huomaa katsomiskokemuksessa eroa (Seppälä 2014). Uusmedian asiantuntija oli eri mieltä. Hänen mukaansa digitalisoinnilla on valtava merkitys, sillä se vaikuttaa tuotantoprosessiin voimakkaasti. Elokuva demokratisoituu, kun jakelun muodot digitaalisia kanavia pitkin helpottuvat ja esimerkiksi ensi-iltaelokuvia voidaan näyttää ympäri Suomen samaan aikaan (Pellinen T, 2014). Enää filmikelat eivät kierrä hitaasti kaupungista toiseen vaan elokuvat ladataan servereille valmiiksi. Tämä tuo elokuvateattereiden mukaan myös joustavuutta henkilöstösuunnitteluun, kun uusi tekniikka on helpommin opetettavissa usealle työntekijälle ja moniosaaminen mahdollistuu. Osa teattereista on pystynyt tämän johdosta panostamaan parempaan asiakaspalveluun. (Kolehmainen ym. 2013.) Kilpailutilanteessa kotiteatterit vs. elokuvateatterit on digitalisointi tuonut erävoiton elokuvateattereille. Digitalisoinnin mullistus elokuvan historiassa riippuukin siitä, puhutaanko katsojan vastaanottokokemuksesta vai muista vaikutuksista. Erään aiemmin haastattelemani elokuvateatterin toimitusjohtajan mukaan digitalisointi ei ole ollut pelkästään hyvä asia elokuvateattereille. Hänen mukaansa se saattaa vaarantaa elokuvateattereiden laatuksia tarjoamalla jatkoaikaa pikkuteattereille, jotka eivät laatunsa puolesta sitä ehkä ansaitse. Toimitusjohtaja peräänkuulutti kokonaisvaltaista elämystä, johon kuuluu olennaisesti laadukkuus, esimerkiksi hyvät istuimet ja kunnollinen äänentoisto. Näkemyksensä hän perusti asiakaspalautteille, eli asiakkaiden laatuvaatimukset ovat nykyisin erittäin korkeat. (Jaakkola 2013.)

Tämä väittämä aiheutti trendityöpajan osanottajissa voimakkaan vastareaktion. Elokuvan demokratisoituminen eli mahdollisuus näyttää elokuvia ympäri Suomen nähtiin paljon laadukkaita puitteita tärkeämpänä tekijänä. Digitalisointi nähtiin korkeintaan pienenä riskinä arthouse-ohjelmistoille, koska pienelläkin teatterilla on digitalisoinnin ansiosta mahdollisuus näyttää samoja TOP5-elokuvia, mitä kaikkialla muuallakin näytetään. Ylipäänsä laadun käsite nähtiin tässä yhteydessä epärelevanttina, sillä jos joku pyörittää pikkukaupungissa elokuvateatteria, se kertoo rakkaudesta elokuvatai-

teeseen ja on hieno kulttuuriteko. Se, että joltakulta vietäisiin oikeus pyörittää elokuvatoimintaa vaatimattomien puitteiden vuoksi, on kaikkien trendityöpajaan osallistuneiden mielestä väärin. Elokuvasta ei missään tapauksessa pidä tulla elitististä taidemuotoa. Se on aina ollut kaiken kansan huvia. Elokuvalippuun on yleensä ollut varaa vähän köyhemmälläkin, paitsi ihan alkutaipaleella, jolloin liput olivat kalliita. (Seppälä 2014.)

Kaikki keskustelijat uskoivat nykyisen kaltaisen elokuvateatterin säilyvän. Teatteriin meneminen on jotain konkreettista ja se tarjoaa elämyksen verrattuna vaikkapa kotisohvalla istumiseen. Elokuvateatteriin menemisen vahvuus on se, että sinne voi mennä sellaisena kuin on, ei tarvitse erottautua, mutta silti voi jakaa yhteisen kokemuksen. Itse elokuvasali paikkana vaikutti olevan keskustelijoille rakas ja lähtökohteisesti se paikka, missä elämys järjestetään. Elämyksen käsitettä muotoili levittäjä: elokuvateatteri tarjoaa matkan vieraaseen paikkaan, joka on pimeä, häiriötön ja antaa mahdollisuuden keskittyä rauhassa yhteen asiaan – elokuvan katsomiseen (Ukkonen 2014).

Uusmedian asiantuntija oli erityisen kiinnostunut tulevaisuuden vuorovaikutuksellisesta elokuvatoiminnasta ja uskoi sille olevan kysyntää yleisön fragmentoitua erilaisiin pienryhmiin (Pellinen T, 2014). Teatteripäällikkö mietti, että tulevaisuudessa yksi vastaus yleisön eri tarpeisiin saattaa olla vaikkapa K-20 -esitykset, jolla hän viittasi ryhmään, joka haluaa katsoa elokuvansa kaikessa hiljaisuudessa, sekä sen vastakohtana ”twiittausesitykset”, joiden aikana saa puhua, käyttää kännykkää, kommentoida ja lähettää twiittejä vaikka suoraan leffan päälle. Sosiaalinen media tulee siis asteittain osaksi elokuvankatsomisen kokemusta.

Viimeisenä megatrendinä käsitelimme kansainvälistymistä. Minua kiinnosti etenkin se, tulisiko Espoon keskuksen huomattava vieraskielinen väestö erityishuomioida ohjelmistosuunnittelussa ja jos, niin miten. Käyvätkö vieraskieliset ylipäänsä samalla tavoin elokuvissa kuin suomalaiset? Tilastojen mukaan kotimaisten elokuvien katsominen on nousussa, mutta kiinnostaako vieraskielisiä myös suomalaiset elokuvat? Suomen Filmikamari ry:n arvion mukaan vuonna 2013 suomalaisissa elokuvateattereissa kävi 7,8 miljoonaa katsojaa. Kotimaisen elokuvan katsojaosuus oli yli 23 %.

Kymmenen katsotuimman elokuvan joukossa oli neljä kotimaista elokuvaa, joista kirkkaasti suosituin oli *21 tapaa pilata avioliitto*. (Filmikamari.fi, viitattu 20.1.2014.)

Levittäjän mielestä kansainvälistyminen liittyy yleisön erilaistumiseen. Aki Kaurismäen elokuvia on tekstitetty englanniksi ja esitetty Helsingissä, sillä Kaurismäki on tunnetuin suomalainen ohjaaja ja elokuvien oletetaan löytävän yleisönsä (Ukkonen 2014). Kysyin, pitäisikö kaikki elokuvat tekstittää englanniksi, sillä esimerkiksi Espoossa kulttuuripalveluiden yhtenä pitkän linjan tavoitteena on ulkomaalaistaustaisille suunnatun kulttuuritarjonnan laajentaminen. Levittäjän ja teatteripäällikön mukaan tekstitys ei yleisesti ottaen kannata, paitsi ehkä sellaisella alueella, jossa todistetusti asuu paljon vieraskielisiä. Levittäjä maksaa tekstityksen, ja yksi teksti maksaa noin 700 euroa. Suomessa kielipoliittisista syistä näytetään elokuva joko suomenkielisellä tai suomen- ja ruotsinkielisellä tekstityksellä (ns. kahden kielen combo). Ruotsinkieltä ei voi korvata englanninkielisellä tekstillä, sillä se olisi kaksikielisessä maassa epäso-pivaa. Pelkästään englanninkielinen tekstitys riittää festivaaleilla, mutta ei tuo riittävästi katsojia normaaliesityksiin. (Ukkonen ja Pellinen H, 2014.) Uusmedian asiantuntija korosti, että digiaikana elokuvan päivittäminen on helppoa, sillä uuden tekstin saa tilattua sähköpostilla. Tekninen liittäminen ei siis ole vaikeaa, vaan kääntäjän työ maksaa. (Pellinen T, 2014.)

Teatteripäällikkö mietti, että Espoon keskuksessa voisi mahdollisesti toimia We want cinema -malli, joka on kehitetty Hollannissa (Wewantcinema.nl, viitattu 20.4.2014). Siinä kuka tahansa voi valita tuhannen nimikkeen katalogista haluamansa elokuvan, klikata sopivan paikan ja esitysjan, ja ostaa ensimmäisen lipun. Tämän jälkeen lipunostajat itse mainostavat tapahtumaa sosiaalisessa mediassa. Kun tarpeeksi monta lippua on lunastettu, esitys pidetään. Jos lippuja ei myydä tarpeeksi, esitys peru-taan ja rahat palautetaan (Pellinen H, 2014). Teatteripäällikkö ei osannut sanoa mikä on vaadittu lipunmyyntimäärä, jotta esitys toteutuu, mutta malli on ehdottomasti sel-lainen, jota voisi tutkiskella lisää. Onko Espoon keskuksen alueella riittävästi väkeä We want cineman järjestämiseen? Emme tiedä, mutta tämä voisi olla yksi jatkokehittä-miskohde Kannusalille.

Miten trendityöpajassa saamani tiedot liittyvät Kannusalin konseptin kehittämiseen? Käsittelimme keräämiäni tietoja Kannusalin kolmihenkeisen tiimin voimin. Meille alkoi

vahvistua käsitys, että kunnallinen elokuvatoiminta voi sittenkin olla selkeästi sellainen tuote, jolle on vahva kysyntä. Seuraavassa poimintoja keskustelusta, joiden perusteella muotoilimme eteenpäin konseptiamme, jonka kärjeksi alkoi vahvasti muotoutua kunnallinen elokuvatoiminta.

Yleisön ja tuotteen kohtaaminen tulee olemaan yhä hankalampaa, kun molemmat ovat pirstaloituneita. Kannusali voi tarjota perinteisen elokuvateatterikokemuksen niille katsojille, jotka haluavat tuttuutta ja laatua samassa paketissa. Se on suunnattu ihmisille, jotka arvostavat lähipalvelua ja haluavat katsoa elokuvansa rauhassa, isolta kankaalta, hyvällä äänentoistolla, mutta eivät halua maksaa elokuvalipustaan kovin paljon. Alueen ihmiset ovat matalatuloisia ja kaipaavat matalankynnyksen kulttuuritilaa. Kannusalista voidaan tehdä sellainen. Paikka, johon kuka tahansa uskaltaa tulla.

Mediahuomio tulee jatkossa olemaan erittäin tärkeässä osassa. Katsoja valitsee, mistä löytää arvostelun, kenen arvostelua uskoo ja millä perusteella valintansa tekee. Mediahuomion määrään on vaikea vaikuttaa kulttuuripalvelujen taholta. Työntekijöillä ei ole osaa eikä arpaakaan siihen, saako joku elokuva medianäkyvyyttä vai ei. Kulttuuripalvelut ei mainosta yksittäisiä elokuvia vaan pikemminkin kokonaisuuksia. Ohjelmistovalinnat tehdään Kannusaliin yleensä siinä vaiheessa, kun jokin leffa on vasta tulollaan ensi-iltaan. Toisaalta kulttuuripalvelut voi olla mukana luomassa uutta arvostelupankkia esimerkiksi nuorten kanssa. Voisi olla mielenkiintoista perustaa nuorten ryhmä (tai miksei maahanmuuttajien tai senioreiden ryhmä), joista joku aina pääsisi katsomaan elokuvan etukäteen ja kirjoittaisi siitä omannäköisensä arvostelun. Tämä on tulevaisuuden suunta, joka jää kollegoideni ratkottavaksi.

Digitalisoinnin mullistus elokuvan historiassa riippuu siitä, puhutaanko katsojan vastaanottokokemuksesta vai muista vaikutuksista. Kannusali on digitalisoitu, mikä helpottaa huomattavasti elokuvien kuljettamiseen liittyvää liikennettä ja säästää siten henkilöstöresursseja. Filmikelaa ei tarvitse enää kuljettaa vaan leffa ladataan serverille ja avataan käytössä olevalla koodilla. Elokuvan voi ladata valmiiksi jo kuukautta ennen, mikä tuo työvuoroihin joustavuutta. Siinä mielessä digitalisointi on mullistanut tai vähintään helpottanut kulttuuripalvelujen työtä. Voi olla, ettei Kannusalin konseptia olisi lähdetty näin voimakkaasti uudistamaan, jos vanha tekniikka olisi vielä käytössä.

Katsojan vastaanottokokemus on myös parantunut sikäli, että ilman Suomen elokuväsäätiön tukea emme olisi digitalisoineet salia ja siinä samassa äänentoistolaitteita.

Elokuvasta ei pidä tulla elitististä taidemuotoa. Se on aina ollut kaiken kansan huvia. Ja kaiken kansan huvina sen on syytä säilyä etenkin niin kauan, kun toiminta on kunnallista. Kunnallinen kulttuuripalvelu ei voi ruveta eriarvoistamaan ihmisiä niin, että vain osalla on kulttuuriin varaa. Kulttuuripalvelulla on sivistyksellinen ja demokraattinen tausta-ajatus.

Elokuvateatteriin menemisen vahvuus on se, että sinne voi mennä sellaisena kuin on, ei tarvitse erottautua, mutta silti voi jakaa yhteisen kokemuksen. Yhteistä kokemusta voimme jatkokehittelyssä korostaa. Yksi yhteistyöajatuksemme on kehittää Työväenopiston kanssa kurssi, jossa esimerkiksi ranskankielen opiskelijat pääsevät katsomaan ranskankielisiä elokuvia, ja sen jälkeen jäädä kokkailemaan kyseisen maan ruokaa. Nekka-tilan puitteet tarjoavat mahdollisuuden tähän.

Pelkästään englanninkielinen tekstitys riittää festivaaleilla, mutta ei tuo riittävästi katsojia normaaliesityksiin. Yksi konseptiin kuuluvista vaihtoehdoista on houkutella Kannusaliin joitakin pääkaupunkiseudun elokuvafestivaaleja niin, että osa festivaalin filmeistä esitettäisiin Espoon keskuksessa. Pelkästään Helsingissä on vuosittain noin 9 elokuvafestivaalia. Tällöin festivaalin markkinointi tapahtuisi sekä festivaaliorganisaation että kulttuuripalvelujen taholta, jolloin voitaisiin saavuttaa uutta kohderyhmää. Jos kävijät olisivat vieraskielisiä, yleisökyselyllä voitaisiin selvittää, millainen ohjelmisto saisi heidät tulemaan Kannusaliin jatkossakin. Ohjelmistovalinnoissa voidaan toiveet hyvin huomioida, vaikka vieraskielistä tekstitystä ei ehkä heti pystytä toteuttamaan.

Asiantuntijoiden näkemykset toivat tiimillemme jälleen paljon uutta ajateltavaa. Erityisesti se sai uskomaan, että kunnalliselle elokuvatoiminnalle on kysyntää nyt ja lähitulevaisuudessa, ja meidän kannattaa jatkaa tällä tiellä. Siirryimme jalostamaan suunnitelmia vuosikellon ja viikkokalenterin pohjalta. Käyttömestari jakoi niin kuukaudet, viikonpäivät kuin tunnitkin lohkoihin eri käyttäjäryhmien mukaan. Viikonpäivistä kaksi lukittiin omaan toimintaan. Taiteen perusopetukselle lohkottiin alkuvuikon arki-illat. Jo

tiedossa olevat, pääsääntöisesti perjantai- ja lauantai-iltojen tilavaraukset jätettiin omaksi lohkokseen ja yksi päivä viikossa jätettiin vielä "ilmavaraksi" niin, että siihen tuleva sisältö voi vaihdella.

3.4 Nykysirkus mukaan konseptiin

Kuntaa sanotaan usein suureksi laivaksi, jonka on vaikea kääntyä nopeasti. Päätöksenteossa menee kauan ja ehdotuksen muuttumisessa konkreettisiksi toimenpiteiksi kestää kuukausia, ellei jopa vuosia. Omassa työssäni olen todennut, että tämä ei pidä paikkaansa silloin, kun tahtotila on olemassa usealla taholla yhtä aikaa. Silloin eteneminen voi olla hyvinkin jouhevaa. Oikealla ajoituksella on suuri merkitys.

Yksi esimerkki hyvästä ajoituksesta oli nykysirkusta luotsaavan tuotanto- ja markkinointitoimisto Maracat Caravanin yhteydenotto Kannusalin tiimiin. Tietämättä sen enempää konseptisuunnittelustamme tai Kannun remontista, ryhmän manageri lähestyi meitä hyvin valmistellulla ehdotuksella. Nuorista sirkuksen ammattilaisista koostuva ryhmä Cluncer Circus tarvitsi niin harjoittelu- kuin esiintymistilaakin. Sirkukselle sopivia tiloja on pääkaupunkiseudulla liian vähän ja niistä annetut harjoittelukaudet ovat liian lyhyitä (Jakobsson 2014). Cluncer Circuksen jäsenillä oli aiempia siteitä Espoon keskuksen alueelle, jossa on aikoinaan toiminut nuorisoryhmä Suvelan sirkus, josta puolestaan on muodostunut nykyinen ESKO esittävän taiteen koulu. Tätä kautta Kannusalikan oli jäänyt ryhmäläisten mieleen. Managerin ehdotus oli, että ryhmä saisi vakituista, edullista harjoitus- ja esiintymistilaa Kannusalista, ja kulttuuripalvelut saisi esimerkiksi esityslippujen myynnistä vastaavasti prosenttiosuuden itselleen. Ryhmä hoitaisi tuotannon ja mainostamisen itsenäisesti.

Tiimimme innostui ehdotuksesta. Nykysirkus toisi sitä uutuudenpotkua Kannusaliin, mitä vielä vähän kaipasimme. Visuaaliset esitykset, joissa ei käytetä mitään puhuttua kieltä, voisivat tuoda aivan uutta katsojakuntaa. Sirkus voisi parhailleen yhdistää niin lapset kuin aikuiset, suomalaiset kuin vieraskieliset, urheiluihmiset kuin taideihmisetkin. Näimme nykysirkuksessa todella paljon potentiaalia, ja lisäksi ryhmän hyvin valmisteltu ehdotus kertoi siitä, miten hyvin he ymmärsivät kunnan toimintaa, yhteiskäytön vaatimaa joustavuutta sekä sitä, kuinka itsenäistä markkinointia heiltä vaaditaan.

Kutsuimme managerin Kannusaliin neuvotteluihin. Lopputuloksena liitimme nykykirkusryhmän osaksi vuosikelloa ja viikkokalenteria. Pystyimme lupaamaan ryhmälle osan heidän haluamastaan ajasta. Sopimuksen taloudellinen osa – vaihtaako raha omistajaa ja millä systeemillä – jäi kulttuuripalvelujen intendentin pohdittavaksi. Kunta ei tietenkään voi valita yhtä ryhmää ohi muiden ja antaa tiloja käyttöön ilmaiseksi, mutta erilaisia yhteistyösopimusmuotoja on olemassa. Kyse on jälleen tahtotilasta: ratkaisu löytyy, kun tahtotila on kohdallaan.

Maracat Caravanin kohdalla opimme jälleen joitain uusia asioita kulttuurin kentältä. Maracat Caravan on voittoa tavoittelematon osakeyhtiö, aivan kuten elokuvayrittäjä, jonka kanssa olimme aikeissa tehdä yhteistyösopimuksen. Osakeyhtiö on uusi suuntaus kulttuurin kentällä, jossa perinteisesti on toiminut joko yhdistyksiä tai voittoa tavoittelevia yrittäjiä. Yhdistys koetaan liian raskaaksi pyörittää, sillä siihen liittyy liian paljon byrokratiaa, pakollisia vuosikokouksia ja jäsenasioiden hoitamista (Jakobsson 2014). Voittoa tuottamaton osakeyhtiö vaikuttaa olevan lähitulevaisuuden nouseva trendi. Kunnalle tällainen uusi muoto on vielä tuntematon. Yrittäjiä ei voida suoraan tukea, koska se vääristää kilpailua. Avustukset suunnataan yleensä yhdistyksille. Mihin rakoon menee voittoa tavoittelematon osakeyhtiö? Miten todistetaan, ettei yritys tavoittele voittoa? En käsittele aihetta tässä työssä enempää, mutta näen suunnauksen kiinnostavana ja toivon, että siitä herää aktiivista keskustelua. Ainakin Espoon kaupungilla tämä yritysmuoto herätti kovasti pohdintaa.

3.5. Benchmarking Vaasa: tilojen yhteiskäytön haasteet

Meillä oli jo melkein kaikki konseptin ainekset kasassa. Elokuva kunnan toimintana ja nykykirkus omana toimintanaan tulisivat olemaan Kannusalin avointa kulttuuritoimintaa. Taidekouluille jäisi vielä jonkin verran harjoitteluvuoroja. Vielä piti pohtia, miten yhteiskäyttö organisoidaan niin, että se on selkeää kaikille osapuolille. Kuten aiemmin kerroin, Kannusalissa harjoitteli ennen remonttia monta eri ryhmää, tiloja jaettiin ja vaihdettiin ristiin ja tilat saattoivat jäädä siivottomaan kuntoon. Tällaisesta haluamme päästä eroon.

Tilojen yhteiskäytön aiheuttamat haasteet ovat minulle erittäin tuttuja aiemmasta työstäni Espoon Työväenopistossa. Työväenopistolla on käytössään 120 eri opetus-

pistettä, joista suuri osa eri kouluilla. Koululuokat tarjoavat hyvät tilat monenlaiseen opetukseen, mutta tuovat mukanaan myös jatkuvaa selvitettävää, johon tarvitaan työntekijä. Kouluilla harjoittelevat myös lukuisat urheiluseurat, taiteen perusopetuksen ryhmät, musiikkiopistot sekä maahanmuuttajalasten oman kielen opetukset. Isoimmilla kouluilla tilat on varattu aamukahdeksasta iltakymmeneen.

Ideaalitasolla koulujen tai muiden julkisten tilojen ovet ovat aina auki silloin kun pitää ja lukossa silloin kun pitää. Paikalla on asiakaspalveluhenkinen vahtimestari, huoneet ovat edellisen käyttäjän jäljiltä siistejä, laitteet toimivat, kaikki osaavat käyttää tekniikkaa, eikä tuplabuukkauksia tiloihin tapahdu. Tiedotus kulkee sujuvasti joka puolelle. Todellisuudessa näin ei tapahdu. Yleisin valituksen aihe on se, että ryhmä X ei saa tiloja haluamaansa kellonaikaan, vaan vuoro menee jollekin toiselle. Tilat jakaa pääosin liikuntapalvelut, joka tilaa paikalle myös iltavalvojan tiettyihin kouluihin. Miksi liikuntapalvelut? Se perustuu siihen, että suurin käyttömäärä on liikuntasaleilla. Jakessaan salivuoroja eri seuroille liikuntapalvelut huolehtii myös muista tiloista – joskin luokkien käyttö sovitaan erikseen jokaisen koulun rehtorin kanssa. Järjestelmä on hieman monimutkainen ja etenkin tiedotuksellisesti haastava. Muita valituksen aiheita ovatkin huono tiedotus, laiteopastuksen puute, yleinen siivottomuus ja yleinen epäselvyys siitä, kuka vastaa mistäkin asiasta. Pääosin toiminta kuitenkin onnistuu ihmehen hyvin, eikä parempaa ratkaisua ole vuosiin keksitty, vaikka koulutilojen yhteiskäytölle on olemassa oma ohjausryhmänsä. Kyse on vastuiden, velvollisuuksien ja kustannusten viidakosta, jota on vaikea muuttaa.

Tilojen yhteiskäyttö on kuitenkin vahva suunta Espoossa ja muissakin kaupungeissa. Se liittyy kuntalaisten osallistamiseen ja tilojen käytön tehostamiseen. Esimerkiksi uuden Suurpellon lähiön tulevaa koulurakennusta kutsutaan kampukseksi, sillä sen on tarkoitus olla uuden ajan käyttörakennus, joka palvelee kaikenikäisiä kuntalaisia eri kellonaikoina. Tietysti on järkevää, että seiniä käytetään mahdollisimman paljon, mutta tuottajana näen potentiaalisia ongelmia käytännön asioissa, kuten ovikoodin joka ei toimi, hissin joka on sotkettu ja valkokankaan, jossa näytetään julkisesti elokuvia ilman levittäjältä saatua lupaa. Uskon, että tuottajan työnä tulevaisuudessa on olla mukana tällaisissa suunnitteluhankkeissa vähintäänkin oman yksikkönsä edustajana. Vielä todennäköisempää on, että tuottaja suunnittelee yhteiskäytön prosessin

kokonaisuudessaan niin, että alkuopastuksen jälkeen vain pieni koordinointi ja valvonta riittää. Koordinoinnin voi tällöin tehdä joku muu kuin tuottaja.

Päätin tehdä benchmarking-matkan vanhaan kotikaupunkiini Vaasaan, jossa on otettu varuskunnalta vapautuneet kasarmitilat kulttuurikäyttöön. Tilat toimivat yhteistyömallin pohjalta, eli niissä on useita eri toimijoita samojen kattojen alla, niin yhdistyksiä, yksittäisten taiteilijoiden työtiloja, taiteen perusopetusta kuin ammattikorkeakoulun esittävän taiteen tunteja. Halusin tietää, ovatko vaasalaiset keksineet yhteiskäytön toimivuuteen jotain uutta tapaa, mitä kannattaisi soveltaa meillekin.

Kulttuurikasarmi-hanke alkoi vuoden 2012 syksyllä. Hankkeen tavoitteena oli luoda Kulttuurikasarmista toimiva ja avoin yhteistyöverkosto, jossa erilaiset kulttuurinalat kohtaavat ja toimivat yhdessä. Tarkoitus oli kehittää alueesta Vaasalle nähtävyys, jossa on elävää toimintaa ja tapahtumatarjontaa niin vaasalaisille kuin matkailijoillekin. Hankkeen pituus oli 14 kuukautta ja siihen palkatun projektikoordinaattorin työpiste sijaitsi kulttuurikeskuksen hallinnoimassa Kasarmi 13:ssa, joka on yksi kasarmialueen puutaloista. Projektilla haettiin ratkaisua toimintamallin kehittämiseksi ja kasarmilla toimivien yhdistysten ja yritysten konkreettisen yhteistyö- ja markkinointimallin luomiseksi. Toimijoista tuli koota pysyvä työryhmä, joka kehittää kasarmin aluetta myös hankkeen päättymisen jälkeen. (Obotnia.fi, viitattu 15.5.2014.)

Tapasin Vaasan kaupungin kulttuurisihteerin Leena Nyqvistin heinäkuussa 2014. Menimme tutustumaan kasarmin alueeseen. Vanhana vaasalaisena tiesin jo että se sijaitsee noin 600 metriä ydinkeskustasta. Lyhyt matka – ainakin kesäisin. Kaupungintalolta hurautimme paikalle polkupyörillä muutamassa minuutissa. Vaasassa on pääkaupunkiseutuun verrattuna huomattavasti vaatimattomammat julkiset kulkuyhteydet, joten ihan kasarmin viereen ei bussilla pääse. Melko todennäköistä on saapua paikalle yksityisautolla tai kävellen keskustasta. Parkkipaikat kasarmilla olivatkin laajat ja alueen kyltitykset hyvin selkeät. Heinäkuussa ”elävä toiminta ja nähtävyys” antoi etsiä itseään. Tuuli yksin pyyhki kasarmialueen pihamaita.

Kävi nopeasti ilmi, että kasarmialueen taloista ja toimijoista ei ole muodostunut yhteisöä. Myöskään kulttuurikeskuksen hallinnoiman Kasarmi 13 -talon toimijoilla ei varsinaisesti ole yhteistä tekemistä keskenään. Heinäkuussa auki oli taidelainaamo, jota

pyöritti yksi työllistetty työntekijä. Kaksi lastenteatteria oli kiinni ja yksittäiset taiteilijat käyvät paikalla omaan tahtiinsa. Kukaan ei markkinoi tapahtumia yhdessä, vaan jokaisella on omat aikansa, paikkansa ja tiedotuskanavansa. Edes lastenteatterit eivät järjestä säännöllisesti yhteisnäytöksiä. Kulttuurisihteerille selvisi paikanpäällä, että palohälyttimistä on puuttunut patterit jo viikkokaupalla. Tämä on hyvä esimerkki siitä, että kun omaa henkilökuntaa ei ole samoissa fyysisissä tiloissa, tiedotus ei kulje. Se ei kuulu kenellekään, jos jollekulle ei siitä erikseen makseta. Tehtävänantoketju ei toimi. Kulttuurikeskus ei voi tehdä esimerkiksi huoltotilauksia, jos se ei koskaan kuule rikkimenneistä asioista.

Kasarmi 13 oli kaikin puolin viihtyisä, taidetta oli näkyvillä pitkin käytäviä ja lastenteatterit olivat koristelleet omat ovensa kutsuvasti. Näin tilassa paljon potentiaalia, mutta selvästi se kaipaa yhteistä koordinaattoria. Kulttuurisihteerin kertoi, että useimmat tavoitteet saavutettiin niin kauan, kuin projektisihteerin työ kesti ja hänen työpisteensä sijaitsi fyysisesti samassa rakennuksessa. Tämä vahvisti Kannusalin tiimimme ajatusta, että kulttuuripalvelujen täytyy itse olla yhteiskäytön koordinoija. Vastuuta ei voi säilyttää jollekin toiselle toimijalle. Kun lähes kaikilta organisaatioilta puuttuu työntekijöitä tai muita resursseja, täytyy työpanos kohdistaa siihen mikä on tärkeintä – omaan ydintoimintaan.

Kuva 3. Kasarmi 13 käytäväkoristelua. Oma kuva-arkisto.

Kasarmin alueeseen kuuluu useita muita rakennuksia. Yhdessä toimi taiteen perusopetus, ja heillä oli asiat kunnossa, sillä opetuksen rahoittaa pitkälle valtio. Tilat olivat vasta remontoituneet. Toisessa talossa toimi ruotsinkielisen ammattikorkeakoulun esittävän taiteen opetusta. Kulttuurisihteerin mukaan koulu oli aikeissa siirtyä tästä talos-

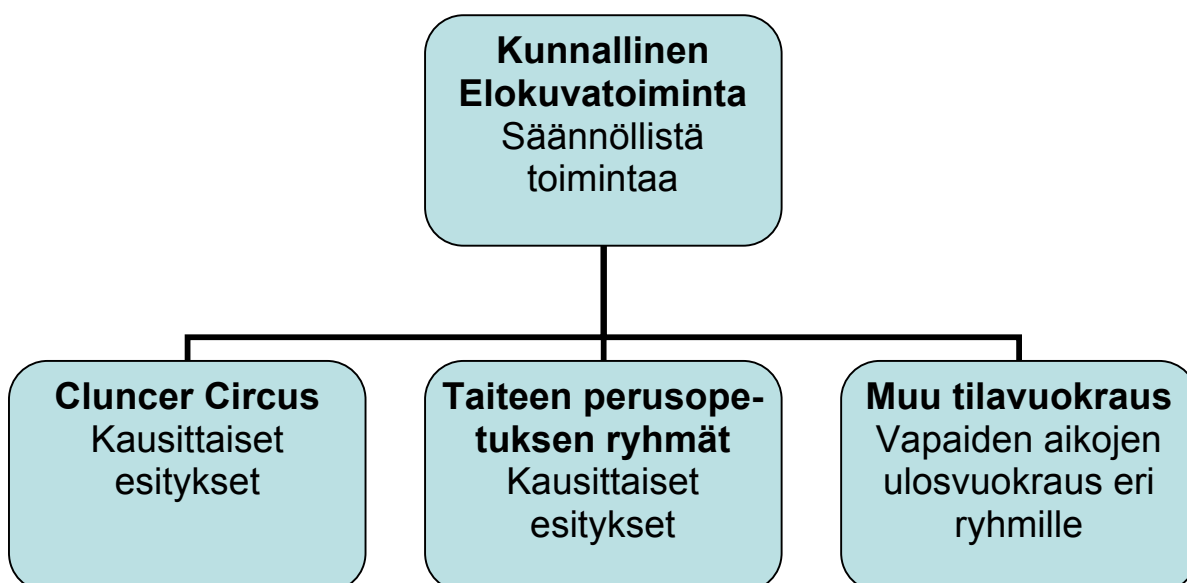
ta pois, jolloin tilaa vapautuu jollekulle tarvitsevalle. Se, kenelle tila seuraavaksi annetaan, onkin oma haasteensa. Talot omistaa Vaasan kaupungin talokeskus. Osa käyttäjistä on vuokrannut tilan suoraan talokeskukselta ja osalla on taustayhdistys, joka jälleenvuokraa tiloja subventoidulla summalla eteenpäin. Kasarmi 13 -talon on vuokrannut kulttuurikeskus, joka puolestaan vuokraa huoneita subventoidulla summalla eri toimijoille. Toimijat pyritään valitsemaan niin, että alueen elävöittäminen on ensisijainen tavoite. Välillä valintatilanne on hankala, koska pienessä kaupungissa kaikki tuntevat jo toisensa ja työ ja ystävyysuhteet sekoittuvat. Välillä itsensä tulee jäävätä valintaraadista (Nyqvist 2014). Jokaisella talolla on lisäksi eri neliöhinta, vaikka ne ovat samantapaisia, ja kaikki toimijat jonottavat niitä kaikista halvimpia tiloja. Koko ryppäästä eniten itsensä ulkopuoliseksi tunteva oli Teatteriyhdistys Outolintu, joka oli vuokrannut historiaa humisevat tilat Upseerikerholta. Teatteriyhdistys oli yksi alueen aktiivisimmasta toimijoista, sillä se järjesti esimerkiksi piknik-puistokonsertteja ja draamallisia kävelyjä kasarmialueella. Tätä kirjoittaessa teatteriyhdistys on luopunut Upseerikerhon tiloista taloudellisten seikkojen vuoksi ja Vaasan kaupunki on päättänyt myydä tilat (Pohjalainen 3.10.2014).

Kaiken kaikkiaan yhteistoiminta alueella ei ole onnistunut. Toimintaa on, mutta jokainen tekee sitä itsekseen. Pääongelma vaikuttaa olevan, että kulttuuritoimintaa ei kehitetä pitkäjänteisesti, vaan uudet päättäjät vaihtavat suuntaa liian nopeasti (Nyqvist 2014, Pohjalainen 3.10.2014). Ensin kasarmialuetta piti kehittää, mutta parin vuoden jälkeen kehittäminen käskettiin lopettaa ja kaikki resurssit suunnattiin olemassa olevien ammattilaitosten, kuten kaupunginteatterin, toimintaan. Kuntalaiselle tämä näyttyy helposti niin, etteivät työntekijät osanneet elvyttää kasarmia ja kulttuuriin on ihan turha käyttää rahaa, kun kerran mitään ei synny. Niin ison alueen kuin kasarmin kehittämiseen menee useita vuosia. Lisäksi se tarvitsee jatkuvasti palkatun koordinaattorin. Matkailu pitäisi kytkeä kehitystyöhön mukaan, jos alueelle on tarkoitus saada matkailijoita. Kulttuurikeskuksen nelihenkinen henkilökunta ei voi mitenkään ehtiä joka paikkaan. Jo nyt Vaasan kulttuurijohtaja tekee sen tyyppisiä töitä, jotka eivät isossa kaupungissa kuuluisi johtajalle. Vaasassa on pitkälti samankaltaisia ongelmia kuin muissakin kunnissa. Kunnallinen kulttuuritoiminta on altavastaajan roolissa ja joutuu puolustamaan paikkaansa.

3.6. Kannusalin lopullinen konsepti muotoutuu

Benchmarking Vaasa vahvisti näkemystä, että Espoon kulttuuripalvelujen täytyy itse koordinoida Kannusalin tulevaa toimintaa ja olla tiloissa enemmän läsnä kuin aiemmin. Parasta siis, että kulttuuripalvelut tuottaa sinne elokuvaesityksiä, johon löytyy laitteet ja substanssiosaaminen. Muiksi toimijoiksi valitaan sellaisia tahoja, jotka käyttävät tilaa kulttuuripalvelujen sopiviksi osoittamina aikoina, ja tuottavat yleisölle suunnattuja esityksiä, jotka sopivat määritellyille kohderyhmille. Tällaisia toimijoita ovat 1) Circus Cluncer, joka pitää harjoitukset arkena päiväsaikaan, esittää nykysirkusta kausittain, ja esitykset tavoittavat toivottavasti myös vieraskielisiä katsojia. 2) Taiteen perusopetuksen ryhmät. Ne pitävät harjoitukset arki-iltoina, esitykset ovat jouluisin ja keväisin, ja kohderyhmänä ovat espoolaiset perheet. 3) Tilavuokraajat, jotka tuovat riittävästi tuloja taloon suhteutettuna niiden aiheuttamaan työmäärään. Monesti kulttuuripalvelujen henkilökuntaa tarvitaan tilaisuuksien tekniseen järjestämiseen mukaan.

Kuntalaiselle kaikkein näkyvin toiminta tulee olemaan Kannusalin elokuvatoiminta. Kaikki alueen asukkaat tietävät ennen pitkää, että Kannusalissa näkee ainakin elokuvia. Kulttuuripalvelut huolehtii elokuvatoiminnan kokonaisuudesta ja markkinoinnista itse sekä koordinoi tilojensa käyttöä kokonaisvaltaisesti. Sirkus ja taiteen perusopetuksen ryhmät tiedottavat toiminnastaan pääasiassa itsenäisesti. Markkinoinnin määrästä riippuen heidän toimintansa voi olla hyvinkin näkyvää. Muu tilavuokraus jatkuu aikaraamien ja mahdollisuuksien mukaan. Vuosikello ja viikkokalenteri ovat aikajaottelun tärkein työväline. Toimijat saavat omat aikalohkonsa, jotka eivät mene päällekkäin toisten tuotantojen kanssa. Väliin jää hieman ilmavaraa huoltoajoja varten. Vapaaksi jääneitä aikoja voidaan tarpeen tullen täyttää, sillä esimerkiksi käyttövuorokyselyjä tulee pitkin vuotta.

Kuva 4. Kannusalin konsepti kaaviona.

Kannusalin tuleva konsepti oli loksahdellut kohdalleen lukuisten selvitysten, oppimisetkien sekä yllättävän sirkusehdotuksen tiimoilta. Tarjonnan kärkenä tulee olemaan elokuvatoiminta, jonka nimesimme KannuKinoksi. Syksyllä suunnittelimme aikuisten ja lasten uutuuselokuvien sarjan, jonka lisäksi elokuvia tarjotaan myös päiväkodeille ja kouluille. Uutuuselokuvat ovat aina viikonloppuisin ja aina samaan kellonaikaan, jotta ihmiset pikkuhiljaa tottuvat niihin. Ohjelmistovalinnassa huomioidaan eri kohderyhmät ja näin voidaan myös mitata, saavutammeko haluttua kohderyhmää. Nykysirkusryhmä liittyy joukkoon avoimilla esityksillään myöhemmin talvella. Taiteen perusopetuksen ryhmät jatkavat harjoitteluaan ja kasvattavat uusia espoolaisia. Kulttuuripalvelujen tuottaman ohjelmiston valinnasta vastaa kulttuurituottaja ja tilojen käyttövuoroista edelleen käyttömestari. Työvälineenä käyttämämme viikkokalenteri ja vuosikello löytyvät tämän opinnäytetyön liitteistä.

4 TOIMINNAN LANSEERAUS

Kun uusi tila tai toiminto avataan, se vaatii lanseerausta. Miten Espoon keskuksen asukkaat kuulevat Kannusalin uudesta toiminnasta? Emme voi vain avata ovia ja odottaa, että ihmiset kävelevät sisään. Tila on ollut vuoden kokonaan kiinni ja sitäkin

ennen huonosti tunnettu muiden kuin liikuntasaleja käyttävien keskuudessa. Teimme lanseeraussuunnitelman, johon sisältyi niin tiedotus, mainonta, avajaiset kuin tilan sisustaminen yleisöystävälliseksi.

4.1 Tiedotus ja markkinointi

Kulttuuripalveluilla on oma viestintästrategiansa ja Kannusalin tiedotus noudattaa samaa yhtenevää kaavaa kuin muutkin aluekulttuuritalot ja -tapahtumat. Viestinnän työtehtävissä oli tapahtunut organisaatiouudistuksen myötä muutoksia, ja jokaisen talon tuottajalle tuli yhä enemmän tiedotus- ja markkinointityötä jatkossa. Näin ollen tämäkin työ tuli suunnitella niin, että se pysyy yhden ihmisen hallinnassa.

Kuva 5. Juliste: Adverbi

KannuKino ▶ SYKSY 2014

AIKUSILLE

La 30.8. klo 16.00
Espoo-päivän ilmaisleffa:
Uusia alkuja 🍿

La 13.9. klo 15.00
Kesäkaverit 🍿

La 27.9. klo 15.00
Grace of Monaco 🍿

Su 12.10. klo 15.00
The Double 🍿

La 25.10. klo 15.00
Linna Italiassa Ikäraja?

La 8.11. klo 15.00
Tuhat kertaa
hyvää yötä 🍿

Su 23.11. klo 15.00
Korso 🍿

La 13.12. klo 15.00
Lunchbox 🍿

LAPSILLE

La 13.9. klo 13.00
Bamse ja rosvokaupunki 🍿

Su 12.10. klo 13.00
Vaahteramäen Eemeli ja Iida 🍿

Su 23.11. klo 13.00
Muumit Rivieralla Ikäraja?

La 13.12. klo 12.45
Frozen – huurteinen seikkailu (3D) 🍿

Kannusali KULTTUURIPALVELUT **ESPOO ESBO**

Liput: Aikuisten sarja 6 €, lasten sarja 5 € tuntia ennen ovelta. Ennakkoon Lippujärjestelmä alk. 6 € / 5 € toimituskuluineen. Espoo-päivän elokuvan vapaa pääsy.
Kannusaliinkatu 4 • Espoon keskus • www.kannusali.fi • facebook.com/kannusali

KannuKinosta päätettiin tilata ja painaa syksyn ohjelmisto A5-esitteenä sekä kahden kokoisina julisteina. Valitsimme syksyn elokuvat yhdessä kulttuurituottajan kanssa, jotta kaikki kohderyhmät tulisivat varmasti huomioiduksi. Mietimme tarkkaan, mikä elokuva sopisi esitteen ja julisteen kansikuvaksi. Mikä kertoisi yleisölle parhaiten KannuKinson elokuvatarjonnan sisällöstä ja mikä olisi visuaalisesti toimivin kuva? Valitsimme kansikuvaksi Grace of Monaco -elokuvan mainoskuvan. Menemättä graafisiin yksityiskohtiin ja värinmäärittelyihin tarkemmin, se oli mielestämme

vakuuttavin kuva. Kyseinen elokuva saattaa kiinnostaa useaa kohdeyleisöä kerralla. Esitteen ja julisteet teki mainostoimisto Adverbi. Esitettä lähetettiin kymmeneen paik-

koihin pääkaupunkiseudulla ja julisteita ripustettiin näkyville paikoille, kuten juna-aseman ylikulkusillalle. Lisäksi Kannusalille perustettiin oma facebook-sivu, jossa ohjelmistoa päivitetään aktiivisesti ja se jaetaan myös Espoon keskuksen facebook-sivuille. Länsiväylä-lehdessä julkaistaan KannuKinon mainos aina ennen viikonlopun elokuvaa. Elokuvaohjelmisto löytyy myös nettiversiona Kannusalin omilta sivuilta. Tämä kaikki on perustiedotusta ja -markkinointia, joka jatkuu läpi kauden.

Koimme tarvitsevamme vielä erillisiä lanseeraustoimenpiteitä, jotta sana lähtisi kiiri-mään ja kynnys osallistua toimintaan madaltuisi. Yksi keino siihen on ilmaislippujen jakaminen. Ilmaislippuja jaettiin jo aikanaan Kuukauden leffasarjaan, ja silloin saajina olivat lähiseudun yhdistysten vähävaraiset asiakkaat. Tällä kertaa mietimme, miten houkutella paikalle uusia maksavia asiakkaita. Keksimme antaa ilmaislippuja ensimmäiselle sadalle ihmiselle, jotka ostavat kuntosalikortin Kannun liikuntasaleille. Näin saisimme talon sisällä muilla asioilla käyvät havahtumaan siihen, että tilassa on aloit-tanut lähes ensi-iltaa esittävä elokuvateatteri. Kuntosalikorttien myymisestä vastasi Espoon keskuksen Yhteispalvelupiste. Ilmaislippuja ei varsinaisesti mainostettu, vaan ne tulivat yllätyksenä salikortin hankkijoille. Annoimme ilmaislippuja myös muu-tamille verkostotoimijoille, kuten nuorisopalveluille ja Laurea-ammattikorkeakoululle heidän omissa tempauksissaan jaettavaksi.

Panostimme myös medianäkyvyyteen. Tarjosimme jutunaihetta useaan lehteen. Kannusalin uusi toiminta saikin runsaasti palstatilaa etenkin ilmaisjakelulehdissä. Kulttuurituottajaa haastateltiin neljään printtijulkaisuun. Itse tiedotin konseptista kai-kissa yhteistyöverkostoissani, sekä minua haastateltiin yleisötapahtumissa. Pääsa-nomamme oli se, että kuntalaiset ovat kaivanneet kulttuuritoimintaa alueelle, ja nyt sitä on luvassa!

Tiedotukseen liittyy myös paikan löydettävyys. Kannulle oli jo muutamia vuosia sitten suunniteltu ja kilpailutettu valo-opaste, joka ripustettaisiin kadun yli kulkevaan siltaan. Näin valoteksti näkyy pimeässäkin kadun toiseen päähän, johon pääoven teksti ei erotu. Valo-opasteen ulkonäkö oli jo kertaalleen hyväksytetty talon muilla toimijoilla, mutta lupaprosessiin ei kenelläkään riittänyt silloin aikaa ja energiaa. Lupa piti hakea kahdelta eri virastolta kunnassa ja se vaati jonkin verran paneutumista ennen hake-muksen jättämistä. Koska minut oli siirretty tekniseen- ja ympäristötoimeen osaksi

Espoon keskuksen suurprojektia, sain hoidettua lupa-asiat sisäisenä prosessina kuntoon. Tämä on yksi esimerkki siitä, mihin Kannusalin uusi konsepti tarvitsi ylimääräistä työntekijäresurssia ja miksi oma roolini raja-aitoja ylittävänä vuorovaikuttajana oli tärkeä.

4.2 Aulapalvelut

Salitoiminnan lisäksi yksi konseptiin kuuluvista asioista oli aulatilán hyödyntäminen ja sen tekeminen yleisöystävälliseksi. Tähän saakka Kannun aulatala oli pelkkää käytävää. Kannun remontin valmistuminen oli myöhästynyt alkuperäisestä aikataulustaan (maaliskuusta 2014) viidellä kuukaudella, mikä viivästytti luonnollisesti meidänkin toimintaamme ja aiheutti ylimääräistä jännitystä. Ideointiin ja toteutukseen saimme avuksi sisustussuunnittelijan, joka oli toteuttanut muidenkin kulttuuritalojen tiloja. Rahaa ei ollut käytettävissä paljon, mutta jotain kuitenkin.

Kuva 6. Vitriinit. Oma kuva-arkisto.

Aulasta saatiin tehtyä tyylikäs lounge, johon voivat pysähtyä kaikki talossa kävijät. Siihen hankittiin tilaustyönä tehty lipunmyyntitiski, muutama sohva, kahviautomaatti, karkkiautomaatti sekä lehtiä luettavaksi. Seinät valaistaan aina esitysten aikaan eri väreillä. Vitriinit täytimme ajankohtaisilla elokuvajulisteilla. Alun perin mietin elokuvan historiasta kertovaa näyttelyä, mutta se osoittautui liian työlääksi toteuttaa näin lyhyellä ajalla. Sisustussuunnittelijan toteuttama look, elokuvavitriinit ja käyttömestarin tekemä tunnelmavalistus toimivat hyvin yhteen. Syksyn pimetessä valaistaan myös

pääovet ja hankitaan digitaaliset mainosruudut. Aulatila näyttää nyt pirteältä ja värikäältä. Aula on auki aina Kannun aukioloaikoina ja se voi yhdistää kulttuurin ja urheilun harrastajia. Pikkuhiljaa väki voi sekoittua ja kiinnostua talon kokonaistarjonnasta. Urheilun ja kulttuurin vastakkainasettelu on edelleen Espoossa hyvin näkyvää, mutta me voimme kaataa siinäkin raja-aitoja.

Jos konseptia suunniteltiin vajaa vuosi, aulan uudistus ja Kannusalin loppusalaus toteutettiin muutamassa viikossa. Joskus kiireestä on hyötyä. Aula piti saada kuntoon avajaisiin, jotka pidettiin elokuun lopussa.

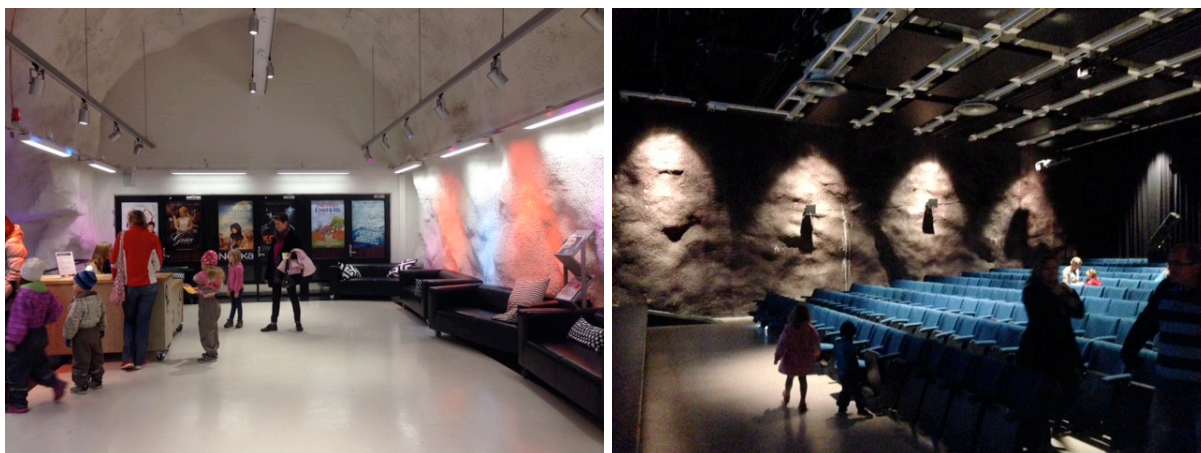
4.3 Avajaiset ja Espoo-päivä

Avajaiset ovat osa uuden toiminnan lanseerausta. Millaiset avajaiset järjestetään ja milloin? Ehdotukseni oli, että tietenkin Espoo-päivänä! Olin valmiiksi mukana alueellisen Espoo-päivän suunnittelussa, jonka pääosin toteuttavat alueen yleishyödylliset yhdistykset. Minun kehotuksestani tämä ulkoilmakonserttitapahtuma oli päätetty siirtää aseman kupeesta Espoonjoen rantaan, viihtyisälle puistoalueelle, josta on kauniit näkymät vanhalle kirkolle. Samassa paikassa järjestetään vuosittain ruotsinkielisen kulttuuripalvelun Kulturen vid ån –tapahtuma. Siitä huolimatta puisto on vajaakäytetty eikä kukaan vietä siellä aikaansa samalla tavalla kuin vaikkapa Töölönrannassa. Puistoon on matkaa pari sataa metriä Espoon keskuksen juna-asemalta, siellä on Lagstadin koulun hiekkakenttä juuri uusittuine puukatsomoineen ja sähkökaapit helpottamassa tekniikan toteuttamista. Kutsuimme tapahtumaa piknik-konsertiksi ja keksimme levittää nurmikot täyteen räsymattoja, jotta ihmiset voisivat istua alas ja nauttia olostaan. Maton sai halutessaan ottaa mukaan kotiinviemisiksi. Tapahtumaan oli pääjärjestäjien lisäksi houkuteltu tänä vuonna mukaan lukuisia uusia toimijoita.

Kannusalin avajaiset sopivat erittäin hyvin konserttitapahtuman jatkoksi, sillä ihmiset olisivat jo valmiiksi liikkeellä ja pääsisimme mukaan kaikkiin tapahtumamainoksiin. Konsertti tapahtui puistossa klo 12-16 ja KannuKinon ensimmäinen elokuva esitettäisiin klo 16. Elokuva olisi ilmainen katsojille ja samassa kerrottaisiin tulevasta ohjelmasta. Jotta kokonaispaketti tulisi selville, buukkasimme Circus Clunkerin esiintymään ulkoilmatapahtumaan. Näin saimme tarjoilla yleisölle jo esimakua tulevasta, ja ryhmän nimi jäisi paremmin mieleen.

Työnjakomme oli selvä. Käyttömestari laittoi salin esityskuntoon. Kulttuurituottaja kutsui vieraat ja hankki paikalle tarjoilua. Minä toimin ”sisäänheittäjänä” pikniktapah-tumassa. Jaoin esitteitä useille kymmenille ihmisille ja kerroin elokuvan ilosanomaa. Ilahduttavaa oli huomata, että sana oli jo kiirinyt ja todella moni oli kuullut tai lukenut lehdestä KannuKinoa koskevaa uutisointia. Itse avajaiselokuvaan saapui lähes 100 henkilöä, niin kutsuvieraita kuin alueen asukkaitakin. Tapahtuma oli yleisömenestys. Alun perin yritimme saada ilmaiselokuvaksi kotimaisen elokuvan Kesäkaverit, mutta se oli juuri saanut ensi-iltansa, eikä sitä haluttu vielä näyttää ilmaisyleisölle. Pää-dyimme musiikkielokuvaan Uusia alkuja (Begin Again, USA 2013), joka oli nimeänsä myöten onnistunut valinta. Minä ja kulttuurituottaja pidimme puheenvuoron ennen elokuvaa ja jäimme elokuvan jälkeen juttelemaan kiinnostuneiden kanssa. Avajaisista jäi hyvä mieli. Uskomme, että Espoo-päivä on jatkossakin erittäin hyvä kohta aloittaa Kannusalin syyskausi, sillä pääsemme mukaan kaupungin yhteismainontaan ja mo-net samanaikaiset tapahtumat saavat ihmiset liikkeelle.

Avajaisista oli kaksi viikkoa ensimmäiseen maksulliseen elokuvaesitykseen. Minun varsinainen työni projektissa loppui avajaisiin, mutta sovimme, että jatkan ensimmäi-sissä elokuvaesityksissä lipunmyyjänä. Näimme Kannusalissa tärkeäksi sen, että asiakaspalvelija on myös hyvän tunnelman luoja, joka pystyy keräämään asiakkailta palautetta ja kertomaan kiinnostuneille tulevasta ohjelmasta. Lipunmyyjänä pystyin samalla suorittamaan osallistuvaa havainnointia. Kerron havainnoistani seuraavassa kappaleessa, jossa arvioin kehittämistyöni tavoitteiden toteutumista.

Kuvat 7 ja 8. Aulatilat ja Kannusali. Oma kuva-arkisto.

5 TAVOITTEIDEN TÄYTTYMISEN ARVIOINTI

Osallistuva havainnointi on traditionaalinen menetelmä etenkin sosiaali- ja kulttuuriantropologisissa tutkimuksissa, mutta se sopii myös toimintatutkimukseen. Havaintojen tekeminen voi kohdistua esimerkiksi tapahtumiin, käyttäytymiseen ja fyysisiin kohteisiin eli artefakteihin. Havainnointi kertoo, mitä ihmiset tekevät, miltä asiat näyttävät ja miltä ne tuntuvat. (Anttila 1996, 218.) Ihmiset eivät aina haastattelutilanteissa puhu kovin paljon ja toisaalta ihminen voi puhua toista, mitä vartalonkieli antaa ymmärtää. Osallistuvaan havainnointiin lasketaan verbaalisen ilmaisun lisäksi eleet, ilmeet, asennot ja liikehdintä.

Havainnointi voi olla aktiivista tai passiivista. Aktiivisessa osallistuvassa havainnoinnissa tutkija vaikuttaa aktiivisesti läsnäolollaan tutkittavaan ilmiöön. Passiivisella osallistuvalla havainnoinnilla tarkoitetaan tutkijan osallistumista tutkittavaan tilanteeseen ilman, että hän vaikuttaa tilanteiden kulkuun. (ed. 219.) Itse koin olleeni aktiivinen havainnoija, sillä olinhan samalla asiakaspalvelutehtävissä. Pyrin kuitenkin olemaan sekaantumatta asioiden luonnolliseen kulkuun. En esimerkiksi kysynyt suoria mielipiteitä kävijöiltä, mutta olin valmiina kuuntelemaan ja opastamaan. Kuten Anttila sanoo, tutkijan tulee kunnioittaa tutkittavien kohteidensa käytäntöjä eikä sekaantua niihin mitenkään.

Havainnointi on subjektiivista ja valikoivaa toimintaa. Yksi saattaa kiinnittää huomion johonkin asiaan, jota toinen ei edes huomaa. Ennako-oletukset voivat suunnata huomiota paljon ja havainnoijan aikaisemmat kokemukset, mieliala ja aktivaatiotaso vaikuttavat myös havaintojen tekemiseen. Toisaalta havaintojen valikointi on tutkimuksen kannalta ehdotonta. Muuten havaintomäärä on rajaton ja siten tarkoituksenmukaisen aineiston kerääminen mahdotonta. Menetelmän etuna on se, että voidaan tehdä havaintoja todellisuudesta silloin, kun asiat tapahtuvat. Väliin ei tule ylimääräisiä tulkintoja. (ed. 222.) Koin tärkeäksi, että olin havainnoimassa KannuKinon ensimmäisiä elokuvaesityksiä itse. Pääasiallisena tarkoitukseni oli havainnoida etenkin kohderyhmien saavuttamista sekä yleisön käyttäytymistä ja heidän antamiaan kommentteja.

5.1 Tavoite 1: Kannusali alueellisena vapaa-ajanviettopaikkana

Kannusalin kehittämisen tärkein tavoite oli tehdä salista alueen asukkaiden tuntema vapaa-ajanviettopaikka. Tätä tavoitetta varten olen selvittänyt asukkaiden mielipiteitä ja toiveita useita asukaskyselyjä lukemalla. Alueelle on kaivattu erityisesti matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa, teatteria tai elokuvateatteria. Kulttuuritalan toivottiin toimivan myös avoimena kohtaamispaikkana. Selvitin lisäksi alueen asukkaista kerättyä tilastoa. Espoon keskuksen asukkaat ovat Espoon nuorinta väkeä, he ovat matalammin koulutettuja ja pienempipalkkaisia kuin keskimäärin muualla kaupungissa. Maahanmuuttajia on enemmän kuin muilla suuralueilla. Alueen asukkaat ovat tutkimusten mukaan tyytyväisiä oman asuinalueensa urheiluharrastusmahdollisuuksiin, mutta kulttuuritapahtumista on pulaa.

KannuKinossa lipunhinta on lastenelokuviin 5 euroa ja aikuisten elokuviin 6 euroa. Se on kulttuuripalvelujen johdon hyväksi näkemä kuluttajaystävällinen hinta, johon pienemmilläkin tuloilla pitäisi olla varaa. Hinta on noin puolet Finnkinon hinnoittelusta. KannuKinon lippuja saa ostettua myös ennakoon Lippupisteen kautta. Tällöin asiakkaalle ei tule palvelumaksua, vaan se sisältyy lipunhintaan ja kulttuuripalvelut saa vähemmän rahaa itselleen. Ennakko-ostomahdollisuus nähdään tärkeänä palveluna, koska KannuKinolla ei ole sellaista päivystyspuhelinta, mihin voisi tehdä varauksia. Ennakko-ostoista voi myös hieman päätellä tulevaa katsojamäärää.

Mittarina sille, onko tieto Kannusalin ohjelmistosta levinnyt ja toimiiko se asukkaiden tuntemana vapaa-ajanviettopaikkana, toimivat elokuvissa käyneiden katsojamäärät. Circus Clunkerin toiminta ei ole vielä alkanut. Syksy on eräänlaista koeaikaa, jonka aikana voimme havainnoida elokuvien kysyntää, tarjontaa ja kävijöiden antamaa palautetta. Muutoksia on mahdollista tehdä jonkin verran jo kevätkaudeksi, jos saamme selkeitä kehitysehdotuksia. Vertailumittarina toimii aiemmin esittelemäni kansallisen maakuntateatterin keskiarvo, 25 katsojaa per esitys. Jos ylitämme esityksissämme tuon keskiarvon, voimme olla saavutukseemme tyytyväisiä.

Tässä ensimmäisen viiden elokuvan katsojaluvut:

Elokuva	Maksaneet katsojat suluissa ennakkoliput lipun hinta 5/6 e	Ilmaislipulla tulleet (esim. kuntosalikortin lahjakortti, kilpailuliput)	Katsojia yhteensä
Bamse ja rosvo- kaupunki	43 (17)	3	46
Kesäkaverit	28 (6)	8	36
Grace of Monaco	48 (5)	2	50
Vaahteramäen Eemeli ja lida	49 (19)	6	55
The Double	15 (2)	1	16

Tilastosta näkee, että neljän elokuvan kohdalla olemme ylittäneet kirkkaasti kansallisen maakuntateatterin keskiarvokatsojamäärän. Kolme viidestä elokuvasta on ylittänyt sen lähes kaksinkertaisesti. Etenkin lastenelokuvaan on ostettu lippuja myös ennakkomyynnistä. Niitä on ostettu myös jo loppusyksyn lastenelokuvaan. Kauden alun perusteella olemme onnistuneet tavoitteen 1 saavuttamisessa elokuvaohjelmiston osalta: asukkaat ovat kiitettävissä määrin löytäneet KannuKinon elokuvaan. Myös ennakkolipunmyynti on jo nyt lunastanut paikkansa tärkeänä palveluna.

Asiakkaiden palaute on ollut positiivista. Se mikä yllätti, oli että ihmiset saapuivat jo tuntia aiemmin lippua ostamaan, kun vasta virittelin kassapistettä valmiiksi. Samanlaista viime tingassa saapumista, mitä usein kulttuuritaloissa näen, ei ole tapahtunut KannuKinossa. Kukaan ei myöskään valittanut parkkipaikkojen puutteesta. Ehkäpä viikonloppuaikataululla on vaikutuksensa asiaan. Viikonloppuna aikaa on enemmän ja tahti rauhallisempi kuin arkipäivinä. Ihmiset suhtautuivat myös erittäin ymmärtäväisesti siihen, että pankkikorttilaitteemme ei vielä ollut toiminnassa. Kaikilla oli käteistä mukana. Osalla oli myös omat eväät. Sain vaikutelman, että kunnan tapahtumiin ei oleteta kuuluvan sellaista oheispalvelua kuin karkki- tai limsamyynti. Sitten kun kahvautomaatti ilmestyi, siihen oli välittömästi jonoa.

Asiakkaat ovat pois lähtiessään kiitelleet hyvistä elokuvista. Moni on saapunut salista ulos hymyssä suin ja ottanut kausiesitteen mukaansa. Suulliset palautteet koskevat lipunhintaa, joka on koettu edulliseksi, paikkaa, joka on todettu kivaksi, sijaintia, jota on kuvattu helposti löydettäväksi ja elokuvavalintoja, jotka koetaan laadukkaiksi.

"Siis näin hyviä leffoja!" – senioripalaute.

"Ai vaan 5 euroa aikuisiltakin?" – aikuisen palaute lastenelokuvaan tullessa.

"Tännehän on lyhyempi matka kuin Kirkkonummen keskustaan (elokuviin), meidänhän pitää alkaa käydä täällä." – kirkkonummelaisen perheen palaute.

Ainoastaan tiedotusta kaivataan vielä lisää:

"Onko teillä mainos Länsiväylässä? En nähnyt sitä". – senioripalaute.

"Onhan nämä leffat netissäkin, mutta kaupungin sivut on sellaiset, että pitää kyllä tietää tarkkaan mitä sieltä etsii jotta löytää". – nainen noin 40 v.

Lisäksi lastenelokuvaan kaivataan istuinkorokkeita, jotta pienemmätkin lapset näkevät kunnolla valkokankaalle. Niitä on jo tilattu. Kaksi eniten nuorisolle suuntaamaamme elokuvaa, Kesäkaverit ja The Double, vetivät vähiten katsojia, vaikka Kesäkavereissa oli vieraillemassa elokuvan ohjaaja ja yksi näyttelijä. Seuraavaksi tarkastelenkin tarkemmin sitä, olemmeko onnistuneet tavoittamaan elokuvatoiminnalla haluamiamme kohderyhmiä.

5.2 Tavoite 2: Uusien kohderyhmien saavuttaminen

Toinen tavoitteemme oli Espoon kaupungin strategiasta johdettujen uusien kohderyhmien tavoittaminen alueellisissa kulttuuripalveluissa. Tätä olemme lähestyneet miettimällä tarkkaan ohjelmistovalintaa, ikärajasuosituksia sekä esitysaikoja.

Lapsiperheet ovat aina olleet kulttuuripalvelujen aktiivisimpia kävijöitä, ja palveluja on suunnattu heille kautta historian (esim. Kulttuurilautakunnan toimintakertomukset 1994-96). Ryhmä ei siis varsinaisesti ole uusi kohderyhmä, mutta sellainen, joka erityisesti halutaan säilyttää.

Nuorten kohdalla ikähaitaria ei ole strategiassa tarkoin määritelty. Espooseen on kuitenkin muutama vuosi sitten perustettu nuorten avoin poliklinikka Nupoli, jonka palvelut on tarkoitettu 13-22 -vuotiaille. Tämä on melko hyvä ikähaarukka, sillä kyseessä ovat koululaiset ja opiskelijat sekä itsenäistymisvaiheessa olevat nuoret, jotka tekevät jo päätöksiä ilman vanhempia. He siis päättävät, mihin vapaa-aikansa ja siihen liitty-

vät rahansa käyttävät. Nuorten elokuvia valitessa halusimme painottaa hieman ajatuksia herättäviä elokuvia emmekä pelkästään toimintaleffoja, sillä niitä näkee kaikilla muuallakin. Haluamme tarjota jatkoaikaa sellaisille elokuville, jotka ovat jo poistuneet isompien teattereiden nopeasti vaihtuvasta ohjelmistosta.

Seniorit ovat eläkevuosiaan aloittelevia kansalaisia, jotka Espoossa ovat myös aktiivisia kulttuurinkäyttäjiä. Senioreille on monessa elokuvateatterissa erikseen järjestettyjä sarjoja, jotka menevät päiväsaikaan. Me emme ainakaan toistaiseksi halua erotella senioreita erillisnäytöksiin, vaan toivomme, että kaikenikäiset kävijät sekoittuisivat ja tapaisivat toisiaan edes ohimennen. Toki ohjelmistovalinnassa olemme painottaneet myös vanhempaa väkeä potentiaalisesti kiinnostavia sisältöjä.

Vieraskieliset ovat mahdollisesti suurin kohderyhmähaaste. Vieraskieliset eivät ole mikään yhtenevä ryhmä, vaan kansalaisia Espoon keskuksenkin alueella on kymmenistä eri maista. Haaste ei ole se, etteivätkö vieraskieliset kävisi myös elokuvissa. Haaste on tiedotus. Tiedotuksemme tapahtuu pääosin suomenkielellä. Jos suomi ei ole hallussa, ei mainontakaan välttämättä tehoa. Vieraskielinen ymmärtää varmasti, mikä elokuva on kyseessä, mutta ei saa selvää, missä ja milloin esitys tapahtuu. Vieraskielisen on helpompi valita suuri kaupallinen elokuvateatteri, jossa alkaa samalla kellonlyömällä useampi uutuuselokuva. Tässä havainnoinnissa olen laskenut vieraskielisiksi kaikki ne, jotka ovat selvästi puhuneet muuta kuin suomea tai ruotsia. Melkein jokainen asiakas on käynyt henkilökohtaisesti lipputiskillä ja nekin, joilla on ollut ennakoita ostettu lippu, ovat näyttäneet sitä kassalla ennen saliin menoaan.

Seuraavassa taulukossa olen havainnoinut kohderyhmien saavuttamista jo pidetyissä näytöksissä. Yksi ruksi tarkoittaa, että näytöksessä on ollut 2-9 kohderyhmän edustajaa (yksin tulijat eivät edusta mielestäni ryhmää). Kaksi ruksia tarkoittaa, että kohderyhmää on ollut paikalla 10+ henkilöä.

Elokuva	Nuoret	Lapsiperheet	Seniorit	Vieraskieliset
Bamse, klo 13		X X		X
Kesäkaverit, klo 15	X		X	

Grace of Monaco, 15	X		X	
			X	
Vaahteramäen Eemeli ja Iida, klo 13		X		
		X		
The Double, klo 13	X		X	

Taulukosta selviää, että olemme saavuttaneet parhaiten lapsiperheet ja seniorit, jotka ovat jo valmiiksi melko vahvoja kulttuurinkäyttäjiä. Nuoria olemme saavuttaneet melko vähän ja vieraskielisiä hyvin vähän. Loppusyksystä on luvassa etenkin näille kohderyhmille valittuja elokuvia, joten lopullista analyysiä en voi tilanteesta vielä tehdä. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että tiedotusta näille ryhmille täytyy tehostaa. Vieraskielisiä osallistuu kunnan kulttuuritapahtumiin ylipäänsä melko vähän. Selvitin kirjallisuuden kautta mahdollisia syitä osallistumattomuuteen.

Yksi este osallistumiselle voi selittyä kulttuurin etäisyyden käsitteellä (Joronen 2009). Kulttuurinen etäisyys tarkoittaa keskenään kontaktissa olevien yksilöiden tai ryhmien erilaisia ajattelutapoja. Kulttuurinen etäisyys vaikuttaa siihen, millaisena kulttuurilaitoksen tarjonta maahanmuuttajataustaisen tai vieraskielisen väestön näkökulmasta näyttäytyy. (ed. 15.) Huumori on voimakkaasti sidoksissa sekä kieleen että kulttuuriin, joten eri maalaiset voivat tästä syystä jäädä ulkopuolisiksi suhteessa paikallisiin kulttuurituotteisiin. Vaikka kielitaito olisi hyvä, vitsit ja nyanssit eivät avaudu. Näin olen suomalainen elokuva, vaikka se olisi tekstitetty englanniksi, ei välttämättä ole huumorinsa (tai sen puutteen) takia vieraskieliselle kiinnostava. Kulttuurista etäisyyttä on pyritty KannuKinon ohjelmistovalinnalla hälventämään. Esitämme kotimaisten elokuvien lisäksi sekä Hollywood-tuotantoa että ranskalaisia, italialaisia ja intialaisia elokuvia. Elokuvien draamallinen kaari on myös melko tuttu formaatti, jota pitäisi pystyä seuraamaan ilman kulttuurisen etäisyyden tunnetta. Etäisyys saattaa tosin korostua tiedotuksessa, jos vieraskieliselle ei ole tehty riittävän helposti löydettävää informaatiota.

Kulttuurisen etäisyyden lisäksi myös jännite oman kotikulttuurin säilyttämisen ja perinteen siirtämisen ja toisaalta suomalaisen yhteiskunnan kulttuurielämään osallistumisen välillä on tärkeä tekijä, joka voi muovata maahanmuuttajien suhdetta paikallisiin kulttuurituotteisiin. Esimerkiksi somalialaistaustaiset nuoret kokivat tärkeäksi va-

paa-aikanaan puhua somalinkieltä, koska arki muuten rakentui suomen- tai englantinkielisten toiminta-areenoiden ympärille koulussa ja työssä. (ed. 15.) Tässä tapauksessa ratkaisu olisi tarjota Kannusalissa sen kielistä ohjelmaa, jota puhuvia alueella asuu eniten. Näitä ovat aiemmin mainitsemani Englanti, somali, venäjä, viro ja kiina. Tällaisen erillisohjelman kasaaminen ja markkinointi vaatisi kuitenkin sellaista työpanosta, jota aluekulttuuripalveluissa ei ole mahdollista tällä hetkellä toteuttaa. Nykyinen konsepti on luotu siten, että elokuvaohjelmiston valinta ja pyörittäminen onnistuu kulttuuripalvelujen nykyisellä henkilöstöresurssilla. Nykysirkuksen toivotaan esittävän kielikysymykset ylittävää, visuaalista taidetta. Emme myöskään halua erotella vieraskielisiä omaksi ryhmäkseen, jotka tulevat katsomaan esityksiä keskenään, kuten emme järjestä senioreillekaan erillisiä esityksiä. Toisin sanoen kieli- ja kulttuurikysymys on huomioitu ohjelmistosisällöissä siinä määrin, kuin toistaiseksi koemme mahdolliseksi. Toki meitä viehättää ajatus vaikkapa kung-fu-elokuvien sarjasta, jota voisivat innostua katsomaan niin Kannun urheiluväki kuin vaikka kiinankielisetkin. Tämä jää odottamaan oikeaa ajankohtaa tulevaisuudessa.

Jos vieraskieliset eivät vielä löydä yksittäisiin elokuvaesityksiin, kenties he löytävät myöhemmin sirkustaiteen pariin. Ehkä tulevaisuudessa kulttuuripalvelujen ohjelmistosta viestitään enemmän myös muilla kielillä, ainakin englanniksi. Se on kuitenkin osa isompaa kaupungin viestintästrategiaa, joka ei ole tämän opinnäytetyön aiheena.

Pääkaupunkiseudulla asuvien maahanmuuttajien omaehtoisen kulttuuritoiminnan kannalta keskeisin kulttuurikeskus on ollut Helsingin Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa, joka sijaitsee ydinkeskustassa. Monien vaiheiden jälkeen Caisa sai sekä uudet tilat että lisää omia henkilöstöresursseja, jolloin sen toimintaedellytykset välittäjäorganisaationa vahvistuivat. (ed. 18.) Caisa on todennäköinen vertailuoppimisen paikka sitten, kun vieraskielisten tiedotukseen ja tavoittamiseen halutaan todella perehtyä.

Nuorten vapaa-ajan käyttöä on tutkittu paljonkin. Nuoret käyvät kyllä elokuvissa. On kuitenkin vaikea erotella, liittyykö elokuvissakäynti taidelajiin itseensä, ystävien tapaamiseen, yhteisölliseen kokemiseen, vai johonkin muuhun. Tiivistettynä voisi sanoa, että nuoret haluavat yhä enemmän lyhytkestoista vapaa-ajantoimintaa, mihin ei tarvitse sitoutua ja liittyä esimerkiksi jäseneksi. Järjestötoiminta koetaan osin van-

hanaikaiseksi. (Myllyniemi 2009, 38.) Nuorten vapaa-aikatutkimuksen mukaan kiinnittyminen jäsenyyttä vaativiin järjestöihin on laskenut etenkin alle 15-vuotiaiden keskuudessa, mikä voi viitata vanhempien tekemiin päätöksiin, mutta samoin se on laskenut alle 30-vuotiailla. (ed. 53-54.) Oman kaupungin järjestämästä nuorisotoiminnasta on tutkimuksen mukaan kiinnostunut vain 1/3 vastaajista. Erityisen tyytymättömiä siihen ovat alle 15-vuotiaat, jotka ovat usein väliinputoajaryhmää: liian vanhoja lasten harrastusryhmiin mutta liian nuoria vaikkapa kansalaisopistojen toimintaan, johon ikäraja on pääsääntöisesti 16 vuotta (ed. 55).

Elokuviskäynti ei vaadi sitoutumista eikä se ole myöskään perinteistä kunnan nuorisotoimintaa. Äkkiseltään ei ole mitään syytä, miksi nuoret eivät kävisi elokuvissa myös Kannusalissa. Kokemuksen mukaan nuoret myös sitoutuvat paremmin sellaiseen toimintaan, mitä saavat olla itse mukana tekemässä (Kehityspiikki 2010). Kannusalin konseptia miettiessämme pohdimme myös elokuvapajojen, mediakasvatuksen ja leffakerhon osuutta konseptissa. Kulttuuripalvelujen työntekijäresurssit estävät tämänkaltaisen toiminnan starttaamisen lähitulevaisuudessa. Toiminta ei ole kuitenkaan poissuljettua ja sopivan yhteistyökumppanin löydyttyä on ainakin Kannun tiloja mahdollista käyttää tällaisiin tarkoituksiin. Yhdestä huoneesta on mahdollista tehdä mediahuone, jos toiminnalle on selvää tilausta ja tiedossa on aktiivinen yhteistyökumppani. Espoon nuorisopalveluilla on erikseen kulttuurisen nuorisotyön yksikkö, jonka järjestettäväksi toiminta voisi hyvin soveltua. Toistaiseksi yhteistyötä on ollut eniten bändi-iltojen ja pääkaupunkiseudun yhteisten nuorten tapahtumien parissa.

Kulttuuripalvelut keskittyvät jatkossakin KannuKinon monipuolisen ohjelmiston tarjoamiseen ja sitä kautta kohderyhmien houkuttelemiseen. KannuKino sisältää niin uutuuselokuvat, joita esitetään viikonloppuisin, kuin ilmaiset päiväkotijä ja koululaisnäytökset, jotka tapahtuvat arkipäivän lomassa. Myös elokuvafestivaalit kuuluvat KannuKinon pakettiin. Tätä kirjoittaessa kulttuurituottaja on käynyt neuvotteluja Espoo Ciné -festivaalin toiminnanjohtajan kanssa. Voimme varmuudella sanoa, että Tapiolassa pääpaikkaansa pitävä Espoo Ciné levittäytyy jo ensi vuoden elokuusta alkaen myös Kannusaliin. Tämä oli yksi tiimimme haaveista. Festivaali tuo varmasti mukanaan uusia kävijöitä myös Espoon keskuksen ulkopuolelta. Kulttuurituottaja on käynyt neuvotteluja myös kahden muun festivaalin kanssa, mutta näiden tapahtumajankohdasta en vielä uskalla luvata.

5.3 Tavoite 3: Mitä tilojen yhteiskäyttö vaatii onnistuakseen?

Kolmantena tavoitteenani oli tarkastella, mitä yhteiskäyttöön suunnitelluissa tiloissa tulee huomioida toiminnan organisoimiseksi. Onko suunnittelijan työnkuva mahdollisesti yksi kulttuurituottajan tulevaisuuden suunnista? Kannusalissa ja Nekassa jatkuu tilojen yhteiskäyttö nyt ja tulevaisuudessa. Erona aikaisempiin vuosiin on se, että kulttuuripalvelut käyttää tilaa säännöllisemmin itse. Oma tuotanto kiillaa suunnittelussa edelle niin, että käyttövuoroja ei jaeta muille, ennen kuin on katsottu, miten paljon aikaa omalle ohjelmistolle tarvitaan. Samalla on loogista, että kulttuuripalvelut ottaa näkyvämmän roolin yhteiskäytön koordinoijana. Selvityksemme ja kokemuksemme mukaan jollakulla täytyy tuo rooli olla, ja vastuuta ei voi säilyttää yhdistykselle, yritykselle tai vapaaehtoistoimijalle, jonka pääintressinä on suorittaa omaa perustehtäväänsä. Koordinoinnin mukana tulee sekä velvollisuuksia että oikeuksia esimerkiksi huoltotilauksiin ja hankintoihin nähden. Kaupungilla olisi vaikea antaa oikeuksia kolmannen sektorin toimijalle, sillä yhdistystoimija ei voi mennä tilaamaan tai maksamaan kaupungin nimissä tavaraa. Koordinaattorille kuuluu myös asioiden viimeinen päätösvalta. Muilta toimijoilta voidaan ottaa vastaan ehdotuksia ja niitä toivotaankin, eli yhteiskäyttö voi olla vuorovaikutuksellista. Talotoimikunta tai ohjausryhmäkin voidaan perustaa, mutta päättävä elin kulttuuripalvelujen tiloja koskevissa asioissa on kulttuuripalvelut. Kannun muissa tiloissa asioista päättävät niitä hallinnoivat tahot.

Se, miksi alun perin mietimme yhteiskäytön ominaisuuksia, johtuu siitä, että julkisten tilojen yhteiskäyttö on kunnissa nouseva trendi. Aasukailta ja paikallisyhdistyksiltä odotetaan yhä enemmän omatoimista sisällöntuotantoa. Halusimme pohtia, voisiko esimerkiksi elokuvayrittäjä ottaa suurimman osan toiminnasta ja tilasta kontolleen. Näin ei käynyt. Yrittäjät eivät olisi pystyneet maksamaan Kannusalista käyttökorvausta, tai heille olisi pitänyt antaa oikeudet salin eteenpäin vuokraukseen. Se sotii nykyisiä käyttöperiaatteita vastaan, eikä esimerkiksi taiteen perusoppilaitosten toiminta olisi silloin turvattu. Periaatteessa kuka tahansa yrittäjä voisi ehdottaa Tilakeskukselle Kannusalin vuokraamista kokonaan omaan käyttöönsä markkinahintaista vuokraa maksamalla, mutta viimeisen 30 vuoden aikana ei ole tällaista tapahtunut. Pääsääntöisesti eri toimijat suostuvat maksamaan käyttökorvausta vain käyttämistään tun-

neista eivätkä ympärivuorokautisesti. Tämä on syytä muistaa muita julkisten tilojen käyttösopimuksia tehdessä.

Yhteistoimintaa miettiessä halusimme lisäksi säästää kulttuuripalvelujen työntekijäresursseja, koska Kannusalilla ei ole ikiomaa henkilökuntaa. Vaikutti pitkään siltä, että omalla väellä ei riitä resursseja tuottaa sinne yhtään enempää ohjelmaa kuin tähänkään saakka. Konseptin suunnittelun eteneminen ja kunnallisesta elokuvatoiminnasta innostuminen johtivat kuitenkin eräisiin töiden uusiksi järjestelyihin alueellisissa kulttuuripalveluissa. Jonkin verran tuottajan töitä pystyttiin ohjaamaan työssäoppijalle ja tekniikkaan liittyviä töitä taas oppisopimusopiskelijalle. Näin tuottajalle ja käyttömestarille vapautui työaika KannuKinoa koskeviin tehtäviin. Lipunmyynnissä ja koneenkäytössä käytetään myös tuntityövoimaa. Pitkällä tähtäimellä työjärjestelyjä pitää varmasti miettiä uudelleen, niin ettei työnjako nojaa liiaksi opiskelijoiden varaan. Uskon että taloudellisen tilanteen parantuessa saadaan kulttuuripalveluihin muutama vakanssi lisää. On myös täysin mahdollista, että nykyistä organisaatiomuutosta ei ole vielä kaluttu loppuun, ja työtehtäviä pystytään vielä yhdistelemään.

Oma määräaikainen työni Espoon keskuksen alueen projektituottajana kesti reilu vuoden. Sinä aikana syntyi Kannusalin konseptin lisäksi monta muuta pysyvää tai väliaikaista kulttuurituotetta alueelle. Kulttuurituottajan ammattiosaamiseen kuuluu tapahtuman suunnitteleminen alusta loppuun sekä sen käytännön toteuttaminen. Koen, että vastaavat projektisuunnittelijan tehtävät aukaisevat uusia työmahdollisuuksia tuottajille tulevaisuudessa. Suunnittelu on melkein kuin konsulttitoimintaa. Tuottaja on mukana arjessa, mutta vetäytyy myös ottamaan hankkeeseen etäisyyttä ja katsomaan sitä kokonaisuutena. Yhteiskäytön suunnittelussa pitää nähdä sekä yksityiskohtia että kokonaiskuva. Tämä on tuottajan osaamisen vahvuus työmarkkinoilla.

Näkemäni perusteella en usko, että tilojen yhteiskäyttö julkisissa rakennuksissa onnistuu ilman koordinoijaa, joka saa asiaan kuuluvaa korvausta ja jolla on sekä oikeuksia että velvollisuuksia koordinoinnin suhteen. Hyvän prosessisuunnittelun avulla voidaan lanseerata kaikkia toimijoita koskeva "aloituspaketti", jonka jälkeen koordinoijaa tarvitaan ehkä vain osa-aikaisesti paikalle, kuten Kannusalissa nyt tapahtuu. Koordinoituvastuu on parasta sisällyttää siihen hallintokuntaan, joka on tilassa päävuokralaisena tai omistajana. Toinen vaihtoehto on se, kuten Vaasan Kulttuurikasari-

milla, että jokainen toimija hoitaa omaa tonttiaan eikä yhteisvaikutusta synny. Onhan sekin parempi kuin ei mitään, mutta se ei luo yhteisöllisyyttä ja jättää potentiaaliselle asiakkaalle enemmän selvittävää. Asiakkaalle olisi kätevää lukea kaikki talon tapahtumat yhdestä tiedotteesta, kuin selvittää jokaisen toimijan tarjonta erikseen. Julkisia tiloja olisi hyvä suunnitella käyttäjälähtöisesti eli ottaa jo suunnitteluvaiheessa mukaan sekä toimijat että asiakkaat.

Rohkaisen tuottajia astumaan kulttuurisubstanssin ulkopuolelle. Moni varmasti näin jo tekeekin. Kun pääsee vuorovaikutukseen aivan eri ihmisten kuin kulttuuri-ihmisten kanssa, oppii paljon ja näkee asiat uusilta suunnilta. Parhaimmillaan saa uusia kontakteja, oppii uusia taitoja, saa töitä ja äänensä kuuluville tärkeissä asioissa.

5.4 Tavoite 4: Paremmat tulokset kuntatutkimuksissa

FCG tekee vuosittain laajan kuntatutkimuksen, jossa asukkaat vastaavat oman asuinalueensa palveluja koskeviin kysymyksiin. Tulokset eritellään alueittain. Vaikka en ehdi käsitellä vuoden 2014 Espoon keskusta koskevia tuloksia tässä työssä, halusin pitää tavoitteen mukana. Toivon, että kulttuuripalvelujen työntekijät, johto sekä Espoon keskusta jatkossa kehittävät virkamiehet seuraavat tuloksia. Jos kulttuuria koskevat luvut nousevat seuraavassa tai sitä seuraavassa kyselyssä, on se suurella todennäköisyydellä Kannusalin ohjelmiston ansiota. Jos luvut taas eivät nouse, ei tiedotus ole ollut vielä riittävää. Alueella on järjestetty tänä vuonna myös ympäristötaidenäyttely ja Espoo-päivän tapahtuma on ollut laajempi. Kirjastossa ei ole tapahtunut suuria muutoksia verrattuna aiempiin tutkimusvuosiin. Keväällä 2013 avattiin kirjaston viereen Jukeboksi-niminen tila, joka on ennen kaikkea nuorisolle suunnattu oleskelu- ja tapahtumatila. Jukeboksi voi nostaa nuorten vapaa-aikaan liittyviä tutkimuslukuja.

Espoon kulttuuripalvelut aikoo nyt myös itse teettää tutkimuksen, jonka tarkoituksena on selvittää tapahtuma- ja kulttuuripalveluiden talojen tunnettuutta, imagoa ja tiedonsaantia talojen toiminnoista. Tutkimus tehdään puhelinhaastatteluna pääkaupunkiseudun asukkaille. (Vepsä 2014.) Kun tästä tutkimuksesta saadaan tuloksia, sen jatkoksi saatetaan teettää ryhmähaastatteluja.

6 YHTEENVETO JA POHDINTA

Kehittämistyöni määränpäänä oli suunnitella ja aloittaa uusi toimintakonsepti Kannusaliin yhdessä Kannusalin tiimin kanssa. Onnistuimme tehtävässä hyvin ja olemme tyytyväisiä tänä syksynä alkaneeseen toimintaan. Ylemmän ammattikorkeakoulun opintoni vauhdittivat prosessia, joka olisi saattanut jäädä kulttuuripalvelujen meneillään olevan organisaatiomuutoksen jalkoihin. Opinnoilla oli tietty aikajänne ja sen varjolla pystyin edistämään projektia niinäkin hetkinä, kun muilla työntekijöillä ei välttämättä ollut mahdollisuutta keskittyä siihen.

Kannusalin konseptin suunnittelemisen oli vahvasti myös oppimisprosessi. Opimme paljon etenkin elokuva-alan tämänhetkisestä tilasta. Alkuperäinen suunnitelmamme ei ollut aloittaa kunnallista elokuvatoimintaa, sillä emme nähneet sitä kulttuuripalvelujen perustoiminnaksi ja koimme, että se sitoo liikaa omaa henkilökuntaa. Pyrimme saamaan Kannusaliin kaupallisen yrittäjän, joka esittää ensi-iltaelokuvia. Oppimisprosessin tuloksena vakuutuimme siitä, että kunnan perustehtävä matalan kynnyksen palvelua tuottavana elimenä on edelleen hyvin tärkeä ja elokuvien tarjoaminen on parhaimmillaan juuri sitä. Kunnallinen elokuvatoiminta puoltaa paikkaansa etenkin Espoon keskuksen kaltaisella alueella, jossa kaupallista tarjontaa ei ole eikä sitä ole näköpiirissä. Kunnan tehtävänä on myös sivistävä työ, joten kulttuuripalvelujen tulee esittää myös sellaista ohjelmistoa, joka ei ole kaupallisesti menestynyt. Ohjelmistosuunnittelun taustalla on demokraattinen ajatus: jokaiselle jotakin.

Toimintamme mahdollistaa uuden ulkopuolisen rahoituksen hakemisen. Kulttuuripalvelut on oikeutettu hakemaan toimintatukea Suomen elokuvasäätiöltä. Säätiö myös maksoi puolet salin digitalisointikustannuksista, noin 30 000 euroa. Konseptissamme erityisen innovatiivista on se, että osallistuvan havainnoinnin mukaan Kannusalissa käy nyt ihmisiä, jotka eivät ole käyneet siellä milloinkaan aiemmin ja kävijät ovat uudesta toiminnasta innoissaan. Elokuvatoiminta on säännöllistä, asukkaiden tämän hetkiset toiveet huomioivaa ja siihen on helppo lähteä mukaan. Konseptin myötä saatiin tilaan tehtyä myös kokonaisvaltaisia ratkaisuja, kuten parannettua väestösuojan aulatiloja. Kannun vapaa-ajankeskus tarjoaa nyt yhä paremmat puitteet ihmisten väliselle kohtaamiselle.

Yleisömäärää katsottaessa voimme todeta, että ihmiset ovat löytäneet KannuKinoon. Kaikkia kohdeyleisöjä ei vielä ole tavoitettu, mutta tarina on vasta alussa. Työntekijöillä on lukemattomia uusia ideoita, joita tiloissa voidaan toteuttaa. Jo nyt on nähtävillä, että uusi toiminta houkuttelee lisää uutta, kun Espoo Cine -elokuvafestivaali ottaa Kannusalin yhdeksi festivaalipaikakseen. Muut ideat liittyvät esimerkiksi ruoka- ja elokuvakurssiin Työväenopiston kanssa, Perhetöpinä-päiviin, jotka järjestetään yhdessä liikuntapalveluiden kanssa, urheiluelokuvien sarjaan, Twin Peaks -maratoniin, sirkuksen yleisötyöhön, kummikoulutoimintaan Kirstin koulun kanssa, mediahuoneen rakentamiseen, harrastajaelokuvaraadin perustamiseen ja vaikkapa We want cinema -mallin kokeilemiseen. Kävijät pääsevät halutessaan itse suunnittelemaan sisältöjä ja mikä ettei myös järjestämään tapahtumia. Keväällä 2015 jatkuvat ainakin uutuuselokuvat viikonloppuisin sekä Ihmefilmi-elokuvahanke koulujen kanssa, minkä lisäksi nykysirkusryhmä esiintyy säännöllisesti. Melko uutta ajattelua edustaa Kannusali-tiimin ehdotus, että salin ohjelma suunnitellaan ja markkinoidaan lyhyemmällä syklillä kuin totutulla kevät- ja syyskausiajattelulla. Elokuvia valitaan jatkossa noin kahdeksi kuukaudeksi kerrallaan. Näin ohjelma pysyy ajankohtaisena ja aktiivisena ja yleisön toiveisiin ehditään reagoida.

Olen iloinen lopputuloksesta ja siitä, että tiimimme uskoi tavoitteeseen ja toisiinsa kaikkina hetkinä. Työtä toisaalta vaikeutti ja toisaalta helpotti se, että minut siirrettiin kesken kaiken kulttuuripalveluista tekniseen- ja ympäristötoimeen projektituottajaksi. Tipuin pois kulttuuripalvelujen arkisesta tiedonkulusta, mutta pystyin toisaalta säilyttämään sitäkin kirkkaamana alueellisen kehittämisotteen. Uskon että tämäntyyppinen rajoja ylittävä työskentely on tuottajan vahvuus tulevaisuudessa. Poistuminen omalta kulttuurisidonnaiselta tontilta avaa uusia näkökulmia ja verkostoja, joiden kautta kehittämistyö on yhä tuotteliaampaa.

LÄHTEET

Anttila, Pirkko 1996. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Helsinki: Akatiimi Oy.

Cocomms oy 2012. Espoon keskus – Taustoittavan mielipidekartoituksen tuloksia 2012. Espoon kaupungin sisäiseen käyttöön.

Espoon kaupunginhallitus 2003. Pöytäkirja 3.6.2003. Espoon keskuksen kehittämissuunnitelma. Esittelijä Louko, Olavi.

Espoo-tarina 2013. Kuninkaantien varrelta kaupunkikeskusten verkostoksi.

FCG Finnish consulting group oy 2013. Kaupunki- ja kuntapalvelut Espoossa 2013. Espoon intranet. Viitattu 28.2.2014. [http://essi.fi/FI/Yhteiset/Kaupunki_ja_kuntapalvelut_Espoossa_2013_\(44109\)](http://essi.fi/FI/Yhteiset/Kaupunki_ja_kuntapalvelut_Espoossa_2013_(44109))

Filmikamari.fi. Uutisarkisto. Viitattu 20.1.2014. http://www.filmikamari.fi/page.php?id=5&news_id=1028

Finnkino. Hinnasto. Viitattu 25.9.2014. http://www.finnkino.fi/tickets/ticket_prices/

Helsingin kaupungin tietokeskus 2012. Helsinki alueittain. Viitattu 25.3.2014. http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/13_04_30_Hki_alueittain2012_Tikkanen.pdf

Hiltunen, Elina 2012. Matkaopas tulevaisuuteen. Helsinki: Talentum.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö (4.painos). Helsinki: Yliopistopaino.

Jaatinen, Auli 2013. Karatalon kulttuurituottaja. Keskustelu.

Joronen, Tuula (toim.) 2009. Maahanmuuttajien vapaa-aika ja kulttuuripalvelut pääkaupunkiseudulla. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Juujärvi, Soile & Mutanen, Anna-Leena 2013. Välittävät Valittavat Verkostot - tutkimushanke. Asukastyöpajojen tuloksia. Espoo: Laurea ammattikorkeakoulu.

Kannusalin toimintasuunnitelma 2013-2014. Ses-hakemuksen liite.

Kehityspiikki Oy. Lasten ja nuorten erityisohjaajan koulutus 2010. Luentomateriaali.

Kolehmainen, Katja & Jaalivaara, Janne & Talvitie, Arttu & Viertola, Asta & Westman, Marika 2013. Digitalisoitumisen vaikutus elokuva-alan kannattavuuteen ja toimintatapoihin Suomessa. Aalto-yliopiston tutkimusprojekti. Espoo.

http://ses.fi/fileadmin/dokumentit/Digitalisoitumisen_vaikutus_elokuva-alan_kannattavuuteen_ja_toimintatapoihin_elokuvateatteri-jakelussa_Suomessa.pdf

Kulttuurilautakunnan toimintakertomukset 1986-2013. Espoo.

Myllyniemi, Sami 2009. Aika vapaalla. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja. Helsinki: Yliopistopaino.

Obotnia.fi. Vaasan Kulttuurikasarmista toimiva ja avoin yhteistyöverkosto.

<http://www.obotnia.fi/fi/document.aspx?docID=11111> viitattu 5.6.2014

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2009. Kehittämistyön menetelmät. uudenlaista osaamista liiketoimintaan (2. painos). Helsinki: WSOYpro Oy.

Pohjalainen. Kulttuurisivut. 3.10.2014.

Silaste, Simppu 2013. Kannusalin käyttömestari. Keskustelu.

Suomen Filmikamari ry. Uutisarkisto. Viitattu 20.1.2014.

http://www.filmikamari.fi/page.php?id=5&news_id=1028

Tietoa Espoosta 2010. Tilastot ja tutkimukset. Ulkomaalaistaustaiset Espoossa 2010. Viitattu 25.3.2014.

<http://www.espoo.fi/fi->

[FI/Espoon kaupunki/Tietoa Espoosta/Tilastot ja tutkimukset/Vaesto ja vaestonmuutokset/Vaestorakenne%28340%29](http://www.espoo.fi/fi-Espoon_kaupunki/Tietoa_Espoosta/Tilastot_ja_tutkimukset/Vaesto_ja_vaestonmuutokset/Vaestorakenne%28340%29)

Tietoa Espoosta 2011. Tilastot ja tutkimukset. Työssäkäyntitilasto 2011. viitattu 25.3.2014.

<http://www.espoo.fi/fi->

[FI/Espoon kaupunki/Tietoa Espoosta/Tilastot ja tutkimukset/Työssäkäynti tyottomuus ja elinkeinot](http://www.espoo.fi/fi-Espoon_kaupunki/Tietoa_Espoosta/Tilastot_ja_tutkimukset/Tyossakaynti_tyottomuus_ja_elinkeinot)

Tietoa Espoosta 2012. Tilastot ja tutkimukset. Espoon väestörakenne 2013-2013. Viitattu 25.3. 2014

<http://www.espoo.fi/fi->

[FI/Espoon kaupunki/Tietoa Espoosta/Tilastot ja tutkimukset/Vaesto ja vaestonmuutokset/Vaestorakenne%28340%29](http://www.espoo.fi/fi-Espoon_kaupunki/Tietoa_Espoosta/Tilastot_ja_tutkimukset/Vaesto_ja_vaestonmuutokset/Vaestorakenne%28340%29)

Vepsä, Johanna 2014. Karatalon intendentti (nyk. tuotantopäällikkö). Keskustelut.

Wewantcinema.nl, Viitattu 20.4.2014. <http://wewantcinema.nl/nl/>

HAASTATTELUT JA SÄHKÖPOSTIT:

Jaakkola, Aku 2013. Bio Rex liiketoimintajohtaja. Haastattelu 17.9.2013.

Jakobsson, Petteri 2014. Maracat Caravanin manageri. 24.4.2014.

Lohman, Kimmo 2013. Bio Granin yrittäjä. Haastattelu 10.9.2013.

Munter, Arja 2014. Espoon kaupunkitiedon tutkija. Sähköposti 28.3.2014.

Nyqvist, Leena 2014. Vaasan kulttuurikasarmi. Tapaaminen 9.7.2014.

Pellinen, Hannele 2013. Kino Tapiola teatteripäällikkö. Haastattelu 27.9.2013.

Reijonen, Jarmo 2013. Kino Kirkkonummen yrittäjä. Haastattelu 25.9.2013.

Räty, Risto 2014. Malmitalon kulttuurituottaja. Puhelinhaastattelu 30.1.2014.

TRENDITYÖPAJAN OSALLISTUJAT 3.4.2014

Pellinen, Hannele. Kino Tapiolan teatteripäällikkö.

Pellinen, Teijo. Uusmedian asiantuntija.

Seppälä, Jaakko. Elokuvatutkija Helsingin yliopisto.

Ukkonen, Jenni. Atlantic Film Finland teatterilevittämisen päällikkö

LIITTEET

SWOT Kannusali. Koostanut Päivi Peltomaa.

Viikkokalenteri. Koostanut Simppu Silaste.

Vuosikello. Koostanut Simppu Silaste.

Liite 1.

Kannusalin elokuvatulevaisuus väliarviointi työryhmä Peltomaa, Jaatinen ja Silaste

SWOT -taulukot ovat verrannaisia Kannusalin nykytilaan, ne eivät vertaile hakijoita suhteessa toisiinsa.

Ehdokas nro 1.

”Jos yritetään, yritetään sitten kunnolla!”

Vahvuudet ja mahdollisuudet

Heikkoudet ja uhat

<ul style="list-style-type: none"> + kokonaisvaltaisuus + esityksiä 7 pv viikossa + elokuvatoiminta tulisi todella näkyväksi Espoon keskuksessa + Nekka jää vapaaksi koska asiakaspalvelupiste siirrettäisiin aulaan, siellä voisi edelleen järjestää muuta toimintaa + nimekäs brändi + todennäköisesti laajalle yleisölle suunnattu ohjelmisto + pystyisi tarjoamaan kokonaisvaltaisen elokuva-elämyksen 	<p>vaatii koko katsomon uudistamisen sekä akustiikan ja äänentoiston parannuksen ja asiakaspalvelupisteen rakentamisen aulaan. Hinta-arvio 100 000 €</p> <p>varaa kaikki arki- ja viikonloppuajat eli esitävien taiteiden ryhmillä ei ole enää iltaisin tilaa Kannusalissa</p> <p>riittääkö Nekan tila Kupan omille esityksille?</p> <p>joustamattomuus tilan käytön osalta</p> <p>erittäin kaupallinen malli, sopiiko meille</p> <p>vaatii tilavuokrausehtojen muuttamisen lautakunnassa</p>
---	---

Ehdotettu sopimusmalli: prosentuaalinen osuus liikevaihdosta.

Myös muut yhteistyö- ja ostopalvelusopimukset kiinnostavat.

Ehdokas nro 2.**”Paikallinen toimija”****Vahvuudet ja mahdollisuudet****Heikkoudet ja uhat**

<ul style="list-style-type: none"> + kevyin malli ja lyhyin kausi 1.9.-31.3. + esitykset 2-3 iltana viikossa, maanantai-torstai välillä. Mahdollistaa Kannusalin käytön muulle toiminnalle noin 4-5 kertaa viikossa ja kauden ulkopuolella kokonaan. + ei vaadi remonttia katsomoon tai muualle + paikallinen toimija voisi tuoda sympaattisuutta ja ihmiset haluaisivat ehkä siksi tukea toimintaa, ”hellyyttävä” + edulliset lipunhinnat ja samahintapolitiikka + tähän kylkeen voisi helposti lähteä rakentamaan mediakasvatustoimintaa ja leffakerhoja 	<ul style="list-style-type: none"> onko muutos liian vaatimaton toiminta yhden ihmisen varassa voi olla haavoittuvaista vaatisi todennäköisesti vähän työapua Kupalta esim. markkinoinnissa lyhyt kausi voi olla myös liian lyhyt, ei jatkuvuutta esityspäivät ei parhaat mahdolliset lipunmyynti tapahtuisi Nekassa mutta pelkällä käteiskassalla ja oheismyynti pientä, eli elokuvaelämys ei ehkä toteudu? ei ole tunnettu brändi vaatii tilavuokrausehtojen muutoksen lautakunnassa?
--	---

Ehdotettu sopimusmalli: voisiko perustaa paikallisen elokuvayhdistyksen, joka saisi tilat subventoituun hintaan edullisesti?

Ehdokas nro 3.**”Ensi-iltaa ja festivaalia”****Vahvuudet ja mahdollisuudet****Heikkoudet ja uhat**

<ul style="list-style-type: none"> + yhdistyshenkinen, voittoa tavoittelematon + jo olemassa oleva yhteistyösopimus kaupungilla, kyseessä siis toiminnan laajennus + hyvä brändi + toisi sekä ensi-ilta ohjelmistoa että myöhemmin festivaaliesityksiä + esitykset to-su eli alkuvuikko jäisi esittävälle taiteelle, jos niin halutaan + ammattimainen toiminta ja kassasysteemit, hyvin perillä myös elokuvakentän olemassa olevista rahoitusmahdollisuuksista + ei vaadi katsomoremonttia, äänentoiston kyläkin + pystyisi tarjoamaan kokonaisvaltaisen elokuvaelämyksen 	<p>eivät ota riskejä vaan tarvitsevat tappiotakuun tai lisää rahaa kaupungilta</p> <p>saattaa työllistää jonkin verran myös Kuppaa niukkien työntekijäresurssien vuoksi</p> <p>jos tämä yhteistyö epäonnistuu, se voi näyttää huonolta, koska kaupunki tukee toimintaa</p> <p>rahaliikenne asteen monimutkaisempaa, koska kaupungin yksi yksikkö jo tukee näitä, lisäksi kyseessä toisaalta taustayhdistys ja toisaalta Oy</p> <p>vaatii tilavuokrausehtojen muutoksen lautakunnassa?</p>
--	---

Ehdotettu sopimusmalli: tappiotakuu ja avustus? Millainen on nykyinen sopimusmalli?

Ehdotus nro 4.**”Kannusali festivaaliteatterina” -hypoteesi**

Ensi-iltaohjelmiston sijaan pyritään tekemään Kannusalista yksi festivaalinäyttämö esimerkiksi seuraavilla pääkaupunkiseudun elokuvafestivaaleilla:

Espoo Cine elokuussa

Rakkautta & Anarkiaa syyskuussa

Cinemaissi lokakuussa

Vinokino marraskuussa

Helsingin lyhytelokuvafestivaalit marraskuussa

Docpoint tammikuussa

Season film festival huhtikuussa (uusi! Entinen Nainen ja artisokka -festari)

Animatricks huhtikuussa

Helsinki African film festival toukokuussa

+ Koulukino, Ihmefilmi, kuukauden leffa jne.

Vahvuudet ja mahdollisuudet**Heikkoudet ja uhat**

<p>+ osan kanssa yhteistyö lähtisi varmasti nopeasti käyntiin</p> <p>+ festivaaleilla on valmiit brändit ja markkinointikanavat, lisätään vain yksi esityssali</p> <p>+ toisi hyvin vaihtelevaa ohjelmaa erilaisille yleisöille</p> <p>+ mahdollisesti edullinen tapa</p> <p>+ visiona kiva, ”aina tapahtuu”</p>	<p>-vaatinee aika paljon omaa työpanosta, Auli kaikessa yhteyshenkilönä ja Simppu läsnä tilaisuuksissa?</p> <p>-joka festivaalilla on oma toimintatapansa, työlästä päästä alkuun</p> <p>-kustannuspolitiikka, kuka maksaa ja mitä?</p> <p>-markkinointi alkaa aina alusta, jokainen festari on erillinen tapahtumansa, löytääkö yleisö? Pysyvyys puuttuu.</p> <p>-jos leffa on loppuunmyyty, Kannun katsomo on huono. Hyvät paikat löytyy noin 90 hlö:lle</p>
--	--

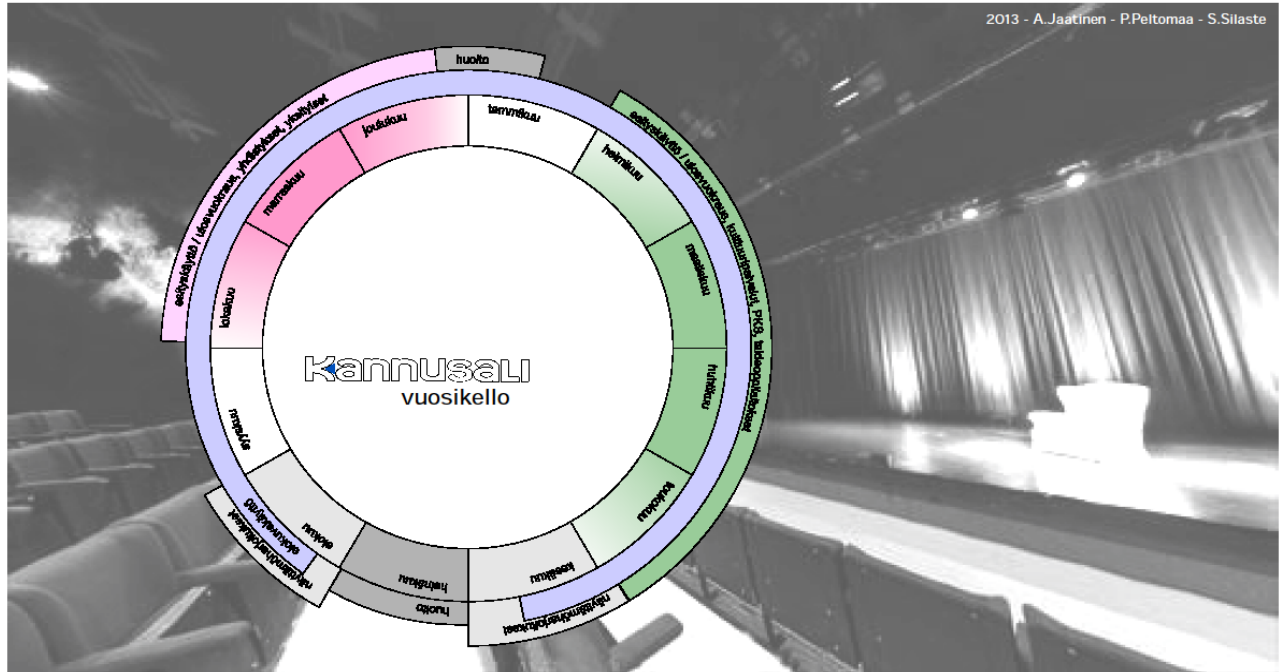
Ehdotus nro 5.**”Viikkoleffaa ostopalveluna” -hypoteesi.**

Hankitaan ostopalveluna teemaelokuvien sarjoja samaan tapaan kuin Kuukauden leffaa tähän asti. Esityksiä voisi olla kerran viikossa aina tiettyä päivänä. Ostopalveluun voi sisällyttää, että markkinointi ja lipunmyyntikin tulee järjestävältä taholta.

Vahvuudet ja mahdollisuudet**Heikkoudet ja uhat**

<ul style="list-style-type: none"> + Kuukauden leffa -sarja on jo toteutettu, joten yleisö osaa odottaa jatkoa + toisi säännöllisyyttä + esittävien taiteiden toiminta voisi jatkua ennallaan, jos niin halutaan + voidaan etsiä aktiivisesti mediakasvatuskumppaneita + ei vaadi vuokrausehtojen muuttamista lautakunnassa 	<ul style="list-style-type: none"> -kallista! Tekee suorastaan tappiota. -tähän pitäisi budjetoida reippaasti rahaa -paperilla helppo malli mutta vaatii kuitenkin omaa työpanosta -vaikea arvioida suosiota ja yleisömäärää -ei tarjoa kokonaisvaltaista elokuvakokemusta -ei tarjoa varsinaisesti mitään uutta
--	--

Liite 2. Kannusalin vuosikello ja viikkokalenteri -jaottelu. Tekijä Simppu Silaste.

18. elokuuta 2014 - 24. elokuuta 2014

		elokuu 2014							syyskuu 2014						
		ma	ti	ke	to	pe	la	su	ma	ti	ke	to	pe	la	su
18	maanantai														
19	tiistai														
20	keskiviikko														
21	torstai														
22	perjantai														
23	lauantai														
24	sunnuntai														

	18	19	20	21	22	23	24
8:00	Sirkus har	Sirkus har	Sirkus har	Elokse- ja teatteriesitykset, seminaarit	Ei-työskäyttö / ulosvuokraus, kulttuuripalvelut, PKS	Ei-työskäyttö / ulosvuokraus, yhdistykset, yksityiset, taidooppilaitokset	
9:00							
10:00							Elokuvanäytökset
11:00							
12:00							
13:00							
14:00				huolto / silvous			
15:00	huolto / silvous	huolto / silvous	huolto / silvous				
16:00	teatteri har	teatteri har	Ei-työskäyttö / ulosvuokraus, kulttuuripalvelut, PKS	Ei-työskäyttö / ulosvuokraus, yhdistykset, yksityiset, taidooppilaitokset	Elokuvanäytökset		
17:00							
18:00							
19:00							
20:00							
21:00							